

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	3To/12/2018
Identifikačné číslo spisu:	9517100087
Dátum vydania rozhodnutia:	23.01.2019
Meno a priezvisko:	JUDr. Martin Bargel
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2019:9517100087.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu JUDr. Martina Bargela a sudkýň JUDr. Jany Serbovej a JUDr. Aleny Šiškovéj na verejnom zasadnutí konanom 23. januára 2019 v Bratislave, v trestnej veci obžalovanej O.. P. C., pre zločin subvenčného podvodu podľa § 225 ods. 1, ods. 4 písm. a) Trestného zákona a iný trestný čin, o odvolaní obžalovanej O.. P. C. proti rozsudku Špecializovaného trestného súdu Pezinok, sp. zn. PK-1T/11/2017 z 15. augusta 2018, takto

rozhodol:

Podľa § 321 ods. 1 písm. b), písm. e), písm. f) Trestného poriadku zrušuje rozsudok Špecializovaného trestného súdu Pezinok, sp. zn. PK-1T/11/2017 z 15. augusta 2018.

Na základe § 322 ods. 3 Trestného poriadku

obžalovanú Ing. P. C., rod. C., nar. X. mája XXXX v P., trvale
bytom T. - mestská časť S.,
ul. T. č. XXXX/XX D
uznáva za vinnú, že

- ako konateľka spoločnosti Q. B. s.r.o. (v súčasnosti G. B. s.r.o.), T., J. XX, O.: XXXXXXXXX dňa 10.01.2011 uzatvorila na základe výsledkov verejného obstarávania so Strednou odbornou školou obchodu a služieb, Trenčín, ul. P. Jilemnického 24, IČO: 00351806 (ďalej len „SOŠ OaS“) Zmluvu o poskytovaní služieb, predmetom ktorej bol záväzok spoločnosti Q. B. s.r.o. zabezpečiť pre SOŠ OaS služby na realizáciu projektu „Výučba v reálnych podmienkach ako Modul škola realitou“, kód ITMS: XXXXXXXXXXXX, ktoré vychádzali zo Zmluvy o poskytnutí nenávratného finančného príspevku (ďalej len „Zmluva“) č.: XXX/XXXX/X.X/OPV zo dňa 24.08.2010 medzi Ministerstvom školstva, vedy, výskumu a športu SR, Bratislava (ďalej len „MŠVVaŠ“) v zastúpení Agentúrou MŠVVaŠ pre štrukturálne fondy EU (ďalej len „ASFEU“, v súčasnosti Výskumná agentúra) ako poskytovateľom a SOŠ OaS ako prijímateľom na realizáciu tohto projektu, účelom ktorej bolo 95% - né spolufinancovanie projektu v rámci operačného programu Vzdelávanie, prioritná os 1 Reforma systému vzdelávania a odbornej prípravy, Opatrenie 1.1, Premena tradičnej školy na modernú, v celkovej výške 338.347,71 Eur, z toho z Európskeho sociálneho fondu do výšky 287.595,55 Eur a zo štátneho rozpočtu SR do výšky 33.834,77 Eur vo forme refundácie vynaložených prostriedkov ASFEU, prostredníctvom prijímateľa príspevku SOŠ OaS predložila:

- faktúru č. XXXXXXXXXX zo dňa 28.02.2011 na sumu 5.999,74,- Eur za službu: Vytvorenie DVD

nosiča a učebnice (položka rozpočtu 4.3.1, 4.3.2 a 4.3.3, lektor 1 - 3, spolu 300 hodín) ako podklad žiadosti prijímateľa príspevku na platbu č. XXX XXXXXXXXXX XXX zo dňa 12.08.2011, ktorou uplatnila náklady na prácu troch lektorov na vytvorení nového metodicko-didaktického materiálu na výučbu anglického jazyka (text, gramatika, slovník, korekcia textov pred tlačou),

- faktúru č. XXXXXXXXXX zo dňa 31.03.2011 na sumu 24.990,- Eur za službu: Aktivita 2.1 -Grafické spracovanie a tlač publikácie - učebnice anglického jazyka, Koordinácia príručky s interaktívnym DVD nosičom (položka rozpočtu 4.4.4) ako podklad žiadosti prijímateľa príspevku na platbu č. XXXXXXXXXX XXX zo dňa 12.08.2011, ktorou uplatnila náklady na opravy textov, dialógov, obsahu učebnice spolu s DVD, zalomenie textov, grafickú a jazykovú úpravu učebnice,

- faktúru č. XXXXXXXXXX zo dňa 31.03.2011 na sumu 17.493,- Eur za službu: Aktivita 2.1- Spracovanie a výroba DVD nosičov (položka rozpočtu 4.4.5) ako podklad žiadosti oplatbu č. XXXXXXXXXX XXX zo dňa 12.08.2011, ktorou uplatnila náklady na prípravu scenárov, dialógov a obsahu DVD, prípravu realizačného tímu a techniky, prípravu hereckého tímu, leteckú prepravu osôb a techniky, stravu, ubytovanie a transfer v destinácii Cyprus, odmenu pre réžiu, strih, titulky, kameru, pomocný technický štáb, odmenu za herecké obsadenie, výrobu DVD nosiča,

- faktúru č. XXXXXXXXXX zo dňa 31.03.2011 na sumu 5.999,74,- Eur za službu:Výtvorenie DVD nosiča a učebnice (položka rozpočtu 4.3.1, 4.3.2 a 4.3.3, lektor 1 - 3, spolu 300 hodín) ako podklad žiadosti o platbu č. XXXXXXXXXX XXX zo dňa 12.08.2011, ktorou uplatnila náklady na prácu troch lektorov na vytvorení nového metodicko-didaktického materiálu na výučbu anglického jazyka (nahrávanie dialógov, spracovanie nahratého materiálu podľa textov, oprava textov pred tlačou, kontrola textov učebnice, úpravy),

vystavenie ktorých faktúr dokladovala fiktívnymi zmluvami o dielo, pokladničnými dokladmi o vyplatení autorov diela a ďalšími dokladmi o dodaní fakturovaných služieb, pričom v skutočnosti nešlo o vytvorenie nového diela v súlade so Zmluvou o poskytovaní služieb so SOŠ OaS, ale iba o premenovanie učebnice „Brána do sveta Coursebook" na učebnicu „Anglicky v sektore hotelov a reštaurácií" spolu s vykonaním grafických úprav v oblasti obalu učebnice s jej novým názvom a údajmi, že ide o projekt financovaný EÚ, ktorá učebnica bola pre spoločnosť Q. B. s.r.o. vytvorená v minulosti a lektormi pracujúcimi pre spoločnosť používaná vo výučbe minimálne od apríla 2010, pričom fakturované sumy neboli ASFEU prijímateľovi príspevku preplatené,

- faktúru č. XXXXXXXXXX zo dňa 29.04.2011 na sumu 50.777,15,- Eur za službu: Zabezpečenie ubytovania v hoteli v destinácii Cyprus (hotel GRANDRESORT HOTEL, Limassol, Cyprus) pre žiakov v počte 30, zabezpečené od 02/05/2011 do 28/10/2011, plná penzia a pitný režim v destinácii Cyprus (položka rozpočtu 6.5.3) ako podklad žiadosti o platbu č. XXXXXXXXXX XXX zo dňa 11.05.2012, čím deklarovala náklady na ubytovanie, stravu a pitný režim 30 žiakov SOŠ OaS,

prícom spoločnosti Q. B., s.r.o. v skutočnosti žiadne náklady v súvislosti so zabezpečením tohto plnenia nevznikli, náklady na ubytovanie a stravu boli hotelom žiakom strhnuté z ich odmeny za prácu a fakturovaná suma bola ASFEU prijímateľovi príspevku preplatená,

- faktúru č. XXXXXXXXXX zo dňa 19.12.2011 na sumu 6.399,73,- Eur za službu: Lektor 1-realizácia aktivity 2.3 Praktická výučba žiakov v zahraničí pre cieľové skupiny 30 žiakov a ich pedagógov (18), (položka rozpočtu 6.3.1 - lektor 1) ako podklad žiadosti o platbu č. XXXXXXXXXX XXX zo dňa 13.12.2012, ktorou uplatnila náklady na prácu lektora v objeme prác spolu 320 hodín na praktickú výučbu anglického jazyka v zahraničí pre 30 žiakov SOŠ OaS,

- faktúru č. XXXXXXXXXX zo dňa 19.12.2011 na sumu 6.399,73,- Eur za službu: Lektor 3 -realizácia aktivity 2.3 Praktická výučba žiakov v zahraničí pre cieľové skupiny 30 žiakov a ich pedagógov (18), (položka rozpočtu 6.3.3 - lektor 3) ako podklad žiadosti o platbu č. XXXXXXXXXX XXX zo dňa 13.12.2012, ktorou uplatnila náklady na prácu lektora v objeme prác spolu 320 hodín na praktickú výučbu anglického jazyka v zahraničí pre 30 žiakov SOŠ OaS,

vystavenie ktorých faktúr dokladovala fiktívnymi zmluvami s lektormi o výkone práce, a najmä dodatočne študentami podpísanými prezenčnými listinami o vykonaných hodinách angličtiny v

stanovenom rozsahu, ktoré však v skutočnosti vykonané vôbec neboli, pretože žiadna praktická výučba žiakov v zahraničí sa nevykonala, v dôsledku čoho fakturované sumy neboli ASFEU preplatené.

Týmto konaním obžalovaná spôsobila škodu na všeobecnom rozpočte Európskych spoločenstiev (teraz Európskej únie) vo výške 43.160,58,- Eur a škodu na štátnom rozpočte SR vo výške 5.077,71,- Eur a v prípade akceptovania všetkých žiadostí o platbu a úhrady všetkých predložených fiktívnych faktúr, by spôsobila škodu na všeobecnom rozpočte Európskych spoločenstiev vo výške 100.350,23,- Eur a škodu na štátnom rozpočte SR vo výške 11.805,91,- Eur,

t e d a

- dopustila sa konania, ktoré bezprostredne smerovalo k dokonaniu trestného činu, ktorého sa dopustila v úmysle vylákať od iného príspevok zo štátneho rozpočtu, ktorého poskytnutie bolo podľa všeobecne záväzného právneho predpisu, viazané na podmienky, ktoré nespĺňala a to tým, že ho uvedie do omylu v otázke ich splnenia v úmysle spôsobiť tak väčšiu škodu, pričom sčasti nedošlo k dokonaniu trestného činu,

- dopustila sa konania, ktoré bezprostredne smerovalo k dokonaniu trestného činu, ktorého sa dopustila v úmysle predložiť nesprávny doklad a použiť prostriedky zo všeobecného rozpočtu Európskych spoločenstiev na iný účel, ako boli pôvodne určené a tým umožniť spôsobenie sprenevery a značnej škody, pričom sčasti nedošlo k dokonaniu trestného činu,

č í m s p á c h a l a

- zločin subvenčného podvodu podľa § 225 ods. 1, ods. 4 písm. a) Trestného zákona účinného do 31. decembra 2015 čiastočne dokonaný a čiastočne v štádiu pokusu podľa § 14 ods. 1 Trestného zákona účinného do 31. decembra 2015

- zločin poškodzovania finančných záujmov Európskych spoločenstiev podľa § 261 ods. 1, ods. 3 Trestného zákona účinného do 31. decembra 2015 čiastočne dokonaný a čiastočne v štádiu pokusu podľa § 14 ods. 1 Trestného zákona účinného do 31. decembra 2015.

Za to jej ukladá

Podľa § 225 ods. 4 Trestného zákona účinného do 31. decembra 2015, s použitím § 36 písm. j), § 37 písm. h), § 38 ods. 2, § 41 ods. 1 Trestného zákona účinného do 31. decembra 2015 úhrnný trest odňatia slobody vo výmere 3 (tri) roky.

Podľa § 51 ods. 1 Trestného zákona účinného do 31. decembra 2015, s poukazom na ustanovenie § 49 ods. 1 Trestného zákona účinného do 31. decembra 2015, výkon trestu odňatia slobody obžalovanej podmienene odkladá a ukladá jej probačný dohľad nad jej správaním v skúšobnej dobe.

Podľa § 51 ods. 2 Trestného zákona účinného do 31. decembra 2015 ustanovuje skúšobnú dobu na 3 (tri) roky.

Podľa § 51 ods. 2, ods. 4 Trestného zákona účinného do 31. decembra 2015, obžalovanej ukladá povinnosť zúčastniť sa na Špecializovanom trestnom súde Pezinok jedného hlavného pojednávania, predmetom ktorého bude prejednanie vecí kvalifikované ako zločin poškodzovania finančných záujmov Európskych spoločenstiev podľa § 261 ods. 1, ods. 3, resp. ods. 4 Trestného zákona a to od jeho začiatku až do vyhlásenia rozhodnutia vo veci samej.

Podľa § 56 ods. 1 Trestného zákona účinného do 31. decembra 2015 obžalovanej ukladá peňažný trest vo výške 10.000 (desaťtisíc) eur.

Podľa § 57 ods. 3 Trestného zákona účinného do 31. decembra 2015 pre prípad, že by výkon

peňažného trestu mohol byť úmyselne zmarený, obžalovanej ustanovuje náhradný trest odňatia slobody vo výmere 11 (jedenásť) mesiacov.

Podľa § 61 ods. 1, ods. 2 Trestného zákona účinného do 31. decembra 2015, obžalovanej ukladá trest zákazu činnosti zúčastniť sa v menej svojom, alebo v mene iného akéhokoľvek verejného obstarávania, predmetom ktorého by malo byť dodanie tovarov a služieb, financované zo štátneho rozpočtu Slovenskej republiky, alebo prostriedkov zo všeobecného rozpočtu Európskej únie, z rozpočtu spravovaného Európskou úniou alebo v zastúpení Európskej únie na 2 (dva) roky.

Odôvodnenie

Rozsudkom Špecializovaného trestného súdu Pezinok, sp. zn. PK-1T/11/2017 z 15. augusta 2018 bola obžalovaná Ing. P. C. uznaná za vinnú zo spáchania zločinu subvenčného podvodu podľa § 225 ods. 1, ods. 4 písm. a) Trestného zákona čiastočne dokonanom a čiastočne v štádiu pokusu podľa § 14 ods. 1 Trestného zákona, v jednočinnom súbehu so zločinom poškodzovania finančných záujmov Európskych spoločností podľa § 261 ods. 1, ods. 3 Trestného zákona, čiastočne dokonanom a čiastočne v štádiu pokusu podľa § 14 ods. 1 Trestného zákona pre skutok zhodný so skutkom v tomto rozsudku najvyššieho súdu.

Za spáchanie týchto trestných činov Špecializovaný trestný súd obžalovanej uložil:

Podľa § 225 ods. 4 Trestného zákona s použitím §§ 36 písm. j/, 37 písm. h/, 38 ods. 2, § 41 ods. 1 Trestného zákona úhrnný trest odňatia slobody vo výmere 3 (tri) roky.

Podľa § 51 ods. 1 Trestného zákona s poukazom na ustanovenia § 49 ods. 1 Trestného zákona výkon trestu odňatia slobody obžalovanej podmienčne odložil a uložil probačný dohľad nad jej správaním v skúšobnej dobe.

Podľa § 51 ods. Trestného zákona súd ustanovil skúšobnú dobu na 4 (štyri) roky.

Podľa § 51 ods. 2 a ods. 4 Trestného zákona súd prvého stupňa obžalovanej uložil povinnosť zúčastniť sa na Špecializovanom trestnom súde Pezinok jedného hlavného pojednávania, predmetom ktorého bude prejednanie vecí kvalifikované ako zločin poškodzovania finančných záujmov Európskych spoločností podľa § 261 ods. 1, ods. 3, resp. 4 Trestného zákona a to od jeho začiatku, až do vyhlásenia rozhodnutia vo veci samej.

Podľa § 56 ods. 1 Trestného zákona súd prvého stupňa obžalovanej zároveň uložil peňažný trest 10.000 (desaťtisíc) Eur.

Podľa § 57 ods. 3 Trestného zákona pre prípad, že by výkon peňažného trestu mohol byť úmyselne zmarený, ustanovil obžalovanej náhradný trest odňatia slobody vo výmere 18 (osemnásť) mesiacov.

Podľa § 61 ods. 1, 2 Trestného zákona obžalovanej bol uložený aj trest zákazu činnosti zúčastniť sa v mene svojom, alebo v mene iného akéhokoľvek verejného obstarávania, predmetom ktorého by malo byť dodanie tovarov a služieb financované so štátneho rozpočtu SR alebo prostriedkov zo všeobecného rozpočtu Európskej únie, z rozpočtu spravovaného Európskou úniou alebo v zastúpení Európskej únie na 2 (dva) roky.

Podľa § 288 ods. 1 Trestného poriadku bolo Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu SR, Bratislava v zastúpení Výskumnou agentúrou s nárokom na náhradu škody odkázané na civilný proces.

Špecializovaný trestný súd svoje rozhodnutie odôvodnil v súvislosti s výrokom o vine nasledovne:

„Obžalovaná bola pri spúšťaní predmetného projektu od jeho samého začiatku, aj keď oficiálne až od momentu kedy sa na naplnenie jeho cieľov uchádzala vo verejnom obstarávaní vyhlásenom SOŠ OaS. Mala teda všetky vedomosti o podmienkach, ktoré je potrebné splniť na to, aby boli jej spoločnosťou vynaložené prostriedky zo strany ASFEU preplatené. Okrem toho bola koordinátorom aktivít v súvislosti s praktickou výučbou študentov v zahraničí. Z jej pozície, v rámci projektu, nie je možné obísť skutočnosť, že bola konateľkou obchodnej spoločnosti, ktorá sa vo verejnom obstarávaní úspešne uchádzala o naplnenie cieľov predmetného projektu, čo sa odzrkadlilo v texte Zmluvy o poskytovaní

služieb so SOŠ OaS, ktorú za spoločnosť Q. B. s.r.o. uzavrela s menovanou školou. Pokiaľ obžalovaná namietala znenie skutku v podanej obžalobe, že neodzrkadľuje obsah Zmluvy, najmä zavádzajúcim uvedením percentuálneho pomeru prostriedkov EU a SR, súd jej v tomto smere prisvedčil a v záujme riadneho uvedenia zmluvného základu do výroku rozsudku implementoval presné znenie Zmluvy, pričom týmto postupom zachoval totožnosť skutku, nakoľko bol zachovaný spôsob vykonania činu, miesto a čas jeho spáchania, ako aj následok tak, ako bolo obžalovanej vznesené obvinenie a následne podaná obžaloba. K námietkam obžalovanej však uvádza, že percentuálne pomery uvedené obžalobou boli, resp. sú zo znenia Zmluvy, ktorá operuje sumami, ktoré majú byť poskytnuté z prostriedkov EU, SR a SOŠ OaS ľahko vypočítaná jednoduchými matematickými postupmi, pričom po tomto výpočte je zistiteľné, že záver obžaloby o financovaní projektu z 85% z prostriedkov EU, 10% prostriedkov SR a 5% prostriedkov SOŠ OaS je správny. Toto bola v podstate jediná námietka obžalovanej, ktorú súd uznal ako dôvodnú. Výsluchmi svedkov, znaleckým dokazovaním a listinami a sčasti aj vyjadrením obžalovanej mal súd za preukázané, že v rámci projektu obžalovaná dodala učebný materiál, ktorý nebol novým dielom, ale dielom, ktoré jej spoločnosť už pred verejným obstarávaním používala v činnosti jej lektorov. Obhajoba obžalovanej, že riaditeľ školy E. F. si vybral práve tento učebný materiál, hoci mu predkladala aj iné verzie, neobstoí. Jej tvrdenie o takomto postupe zo strany vtedajšieho riaditeľa školy je osamotené, nezodpovedá mu žiadny z vykonaných dôkazov, naopak na jeho účelovosť naznačujú zápisnice z poradí realizačného tímu projektu, v rámci ktorých sa konštatuje práca na strane dodávateľa na novom učebnom materiáli. Bez ohľadu na vyššie uvedený záver, súd za najdôležitejšiu v tomto smere považuje skutočnosť, že obžalovaná svojím postupom porušila podmienky Zmluvy o poskytovaní služieb, ktorá jej jednoznačne určila povinnosť dodať „nový“ učebný materiál. Obžalovaná z hľadiska ustanovení tejto zmluvy vôbec nemala predložiť riaditeľovi školy učebný materiál, ktorý nebol novým učebným materiálom. Navyše je otázne, či okrem obžalovanej v čase jeho predloženia mal riaditeľ školy vôbec vedomosť o tom, že ide o učebný materiál vytvorený v minulosti pre potreby jej spoločnosti. Nakoľko obžalovaná v podstate priznala, že išlo o učebný materiál vytvorený v minulosti, súd iba poukazuje na ďalšie dôkazy, ktoré túto skutočnosť potvrdzujú, najmä výpoveď svedkyne A. W. a výsledky znaleckého dokazovania. V súvislosti s vyššie uvedeným záverom je potom logický záver súdu, že keď obžalovaná v súvislosti s tvorbou „nového učebného materiálu“ dokladovala ďalšie výdavky na obstaranie učebnice a DVD s dátumami ich vyplatenia po apríli 2010 - náklady na prácu troch lektorov na vytvorení nového metodicko-didaktického materiálu na výučbu anglického jazyka (text, gramatika, slovník, korekcia textov pred tlačou), náklady na opravy textov, dialógov, obsahu učebnice spolu s DVD, zalomenie textov, grafickú a jazykovú úpravu učebnice, náklady na prípravu scenárov, dialógov a obsahu DVD, prípravu realizačného tímu a techniky, prípravu hereckého tímu, leteckú prepravu osôb a techniky, stravu, ubytovanie a transfer v destinácii Cyprus, odmenu pre réžiu, strih, titulky, kameru, pomocný technický štáb, odmenu za herecké obsadenie, výrobu DVD nosiča a náklady na prácu troch lektorov na vytvorení nového metodicko-didaktického materiálu na výučbu anglického jazyka (nahrávanie dialógov, spracovanie nahratého materiálu podľa textov, oprava textov pred tlačou, kontrola textov učebnice, úpravy), súd všetky tieto faktúry a najmä ich podklady vyhodnotil ako falšované, fiktívne. Jediným oprávneným výdavkom by boli náklady na grafickú úpravu obálky, ale určite nie v takej výške, ako to fakturovala obžalovaná ako konateľka spoločnosti Q. s.r.o. V prípade ubytovania a stravy študentov opäť vychádzajúc z výpovedí samotných študentov a listín, ako aj výsledkov miestneho zisťovania ASFEU a správy Interpolu súd dospel k záveru, že ubytovanie a stravovanie bolo študentom poskytnuté, ale obhajoba obžalovanej, že bolo zabezpečené vo vlastnej réžii neobstoí, nakoľko jej spoločnosť predmetný hotel nevlastní. Ubytovanie zabezpečil hotel, v ktorom študenti praxovali. Zmluva o zabezpečení ubytovania medzi spoločnosťou Q. a Hotelom Grand Resort neexistuje, pričom zodpovedný zamestnanec hotela sa vyjadril, že ubytovanie a stravovanie zabezpečil hotel. Pokiaľ z dohody medzi Q. s.r.o. a I. zo dňa 10.4.2011 má vyplývať, že I. poskytne ubytovanie, stravu a nápoje 30 osobám na obdobie 6 mesiacov od 02.05.2011 do 28.10.2011 v dosahu maximálne 1 km od hotela Grand Resort a to za cenu 56.850 Eur, platba ktorej ceny má byť vykonaná jednou splátkou v dohodnutý deň, nie neskôr ako 15.10.2011 a na to má nadväzovať čestné prehlásenie konateľky Q. s.r.o., Ing. P. zo dňa 08.11.2011 o úhrade formou zápočtu vzájomných pohľadávok, pričom rozdiel vo výške 4.730 Eur mal byť uhradený v hotovosti z pokladne dňa 05.10.2011 v rozpore s týmito skutočnosťami je znenie Dohody o urovnaní zo dňa 28.10.2011, ktorou boli vzájomne započítané pohľadávky 56.850 Eur na strane I.. a 52.120 Eur na strane Q. s.r.o.

Výplatenie rozdielu teda prebehlo takmer o mesiac skôr ako došlo k dohode o urovnaní. Navyše, ako podklad spomenutého vyrovnaní mali slúžiť faktúry č. XXXXXXXXXX a XXXXXXXXXX zo dňa 10.10.2011, ktorým spoločnosť obžalovanej odberateľovi I., v súlade so zmluvou o poskytnutí turistického balíka a futbalového balík a sumu 30.090 Eur a 22.030 Eur, ktoré však zaúčtovala až dňa 31.10.2011. Vyššie uvedené zmluvné dojednania a vystavené faktúry mali podľa názoru súdu slúžiť na podporenie tvrdení obžalovanej o dôvodnosti fakturovania poskytnutia, či zabezpečenia ubytovania a stravy študentom zo strany jej spoločnosti. Tu je potrebné poukázať na znenie sprostredkovateľských zmlúv medzi sprostredkovateľom Q. s.r.o. a jednotlivými študentmi, z ktorých okrem iného vyplýva, že podľa 51.5.2.2 mzda za sprostredkovanú prácu dosiahne minimálne 440 eur po odpočítaní všetkých nákladov zamestnávateľa, ktoré pozostávajú najmä, nie však výlučne, z nákladov zamestnávateľa spojených so stravovaním záujemcu, nákladov zamestnávateľa spojených s ubytovaním záujemcu, nákladov zamestnávateľa spojených s hotelovým, zdravotným poistením záujemcu, nákladov zamestnávateľa spojených s odvodovými povinnosťami zamestnávateľa za záujemcu v súlade s príslušnými právnymi predpismi miesta výkonu práce, vyššie uvedené náklady hradené zamestnávateľom predstavujú sumu až do výšky cca 350 až 400 eur na mesiac na študenta. Z výplatných pásov D., Z., ako aj C. vystavených Grand Resort, Limassol, Cyprus zo dňa 31.05.2011, 30.06.2011, 31.07.2011, 31.08.2011, 31.09.2011 pritom vyplýva, že čistá mzda bola vo výške 306,59 €, 352 €, 352 €, 352 € a 352 €, pričom zrážky z hrubej mzdy boli vo výške 557,83 €, 663,44 €, 663,44 €, 663,44 € a 663,44 euro. Z uvedeného je zrejmé, že hotel za ubytovanie a stravu vykonal zrážky z odmeny za prácu študentov. Tvrdenie obžalovanej o poskytnutí týchto služieb jej spoločnosťou neobstojí aj preto, že neexistuje žiadna zmluva medzi jej spoločnosťou a hotelom a tiež neexistuje doklad o tom, že jej spoločnosť hotelu za tieto služby zaplatila, či už formou prevodu na účet, alebo v hotovosti. Obžalovanú teda nič neoprávňovalo vychádzať zo znenia Zmluvy o poskytovaní služieb a fakturovať služby, ktoré v skutočnosti jej spoločnosť neposkytla a neuhradila. Súd tento postup zo strany obžalovanej považuje nielen za parazitovanie na prostriedkoch EU, ŠR a školy, ale najmä, a to je to najhoršie, za parazitovanie na študentoch, ktorým obžalovaná predložila na podpis sprostredkovateľské zmluvy, na základe ktorých si vyúčtovala od každého študenta 100 euro sprostredkovateľský poplatok a hoci zo znenia Zmluvy o poskytovaní služieb, ktorá vychádzala z výsledkov verejného obstarávania a cieľov projektu vyplývalo, že ubytovanie a stravovanie by malo byť študentom preplatené, nestalo sa tak, naopak obžalovaná za subjekt, ktorý zastupovala a ktorý žiadne také služby neposkytol, tieto vymyslené výdavky s odkazom na znenie Zmluvy o poskytovaní služieb vyfakturovala a v konečnom dôsledku boli ASFEU preplatené. No a nakoniec vo vzťahu k výučbe cudzieho jazyka študentmi súd uvádza, že považuje obhajobu obžalovanej o splnení ustanovení zmluvy poskytnutím praktickej výučby angličtiny za až neuveriteľnú, postrádajúcu prvky zdravého rozumu v tom, že hoci Zmluva o poskytovaní služieb charakterizuje v Prílohe č. 1, že v rámci praktickej výučby anglického jazyka so zameraním na odbornú terminológiu v oblasti gastronómie a hotelierstva pre cieľovú skupinu 30 žiakov 3 - 4. ročníka a ich pedagógov (18) realizovanú v zahraničí je predpokladaná časová náročnosť 320 osobohodín/osobu počas 5 mesiacov, pričom z výsluchov svedkov jednoznačne vyplýva, že žiadna výučba študentom poskytnutá nebola a keď sa jej domáhali, zástupcovia spoločnosti obžalovanej, ale aj zamestnanci školy študentov presviedčali, aby na tom netrvali a dokonca učitelia po absolvovaní praxe študentov vydierali, aby dodatočne podpísali prezenčné listiny o výkone výučby pod hrozbou, že im v prípade nepodpisania prezenčných listín hrozili neukončením štúdia. Z výpovedí študentov pritom vyplynulo, že prax v hoteli na Cypre si vybrali práve preto, že jej súčasťou mala byť výučba angličtiny a aj sa jej domáhali, ale neúspešne. Úplne paradoxne v tomto smere znie výpoveď svedka, ktorý sa namiesto zdokonalenia v angličtine naučil grécky, aby mohol komunikovať so svojimi nadriadenými. Je zrejmé, že obžalovaná sa počas pobytu študentov a natáčania relácie TV Markíza nachádzala na Cypre a žiadnym spôsobom nezasiahla, aby výuka cudzieho jazyka poskytnutá bola. A to mala funkciu koordinátorky práve vo vzťahu k zabezpečeniu tejto aktivity. V tomto smere súd už iba na okraj odkazuje na špecifikáciu cieľov projektu, z ktorej o. i. vyplýva, že študenti, aby nadobudli praktické vedomosti o spôsobe fungovania prevádzky hotela mali rotovať, čo im tiež nebolo umožnené, naopak, každý z nich vykonával počas celej doby jednu a tú istú prácu až na pár výnimiek, ktoré zrejme vyplývali z náhlych prevádzkových požiadaviek hotela, alebo nezávladnutia práce zo strany študenta na jeho pôvodnom zaradení. Z dôkazu, ktorý predložila obžalovaná, relácie o pobyte študentov spracovanej TV Markíza v relácii Reflex, ktorá mala preukazovať jej obhajobu je pritom zrejmé, že ani v rámci tejto

relácie, pokiaľ sa aj študenti vyjadrovali k výkonu ich praxe, ani jeden nespomenul výučbu cudzieho jazyka, ale iba ich pracovné povinnosti a to, ako im tento pobyt pomôže vo vzťahu k ich budúcnosti, ak budú pracovať v hotelových službách. Predmetné DVD z relácie TV Markíza predložené obžalovanou tiež preukazuje, že obžalovaná si bola vedomá, že ide o použitie prostriedkov EU a že v námietkach prednesených jej obhajcami ide iba o „právne kľúčky“, v snahe dosiahnuť oslobodenie ich klientky spod obžaloby. To, že obžalovaná mala vedomosť o použití prostriedkov EU nasvedčuje aj skutočnosť, že pôvodná učebnica bola opatrená novým obalom, na ktorom je ako doklad o financovaní EU farebné vyhotovenie vlajky EU. Vo vzťahu na vyššie uvedené konštatovanie súdu o aktívnom podiele zamestnancov školy na predložení falšovaných dokladov o výkone výučby anglického jazyka študentov počas ich pobytu v zahraničí je zrejmé, že v uvedenej veci nejde výlučne o zavinenie na strane obžalovanej, ale vo vzťahu minimálne k nevykonaniu výučby cudzieho jazyka aj zodpovedného zamestnanca, či zamestnancov prijímateľa príspevku, ktorého zástupca však v tomto konaní nestojí pred súdom a súd týmto smerom v podrobnostiach dokazovanie potom ani nevedol, nakoľko nebolo potrebné k náležitému zisteniu skutkového stavu veci. K namietaniu naplnenia znakov skutkových podstat vyššie označených trestných činov konaním v rámci obhajoby obžalovanej je v prvom rade potrebné poukázať na to, že ustanovenia o poškodzovaní finančných záujmov Európskych spoločností ochraňujú finančné záujmy Európskej únie predovšetkým na území Slovenskej republiky. Ich základným účelom je pôsobiť preventívne proti neoprávnenému scudzeniu zdrojov, ktoré sú Slovenskej republike poskytované v súvislosti s jej vstupom do Európskej únie a jej následnému rozvoju. Fakt, že finančné prostriedky predstavujúce nenávratný príspevok štátnej agentúry zriadenej pre správu štrukturálnych fondov únie boli poskytnuté cestou príslušného výkonného orgánu Slovenskej republiky, ktorý je správcom týchto prostriedkov oprávneným na túto činnosť ešte neznamená, že sú bazálne prostriedkami štátneho rozpočtu Slovenskej republiky. Na tomto konštatovaní nič nemení ani znenie stanoviska Ministerstva financií Slovenskej republiky predloženom obžalovanou. Slovenská republika zastúpená príslušnými výkonnými orgánmi, je v danom prípade iba správcom prostriedkov poskytovaných Európskou úniou a je v súlade s príslušnými dohovormi Európskej únie zodpovedná za ochranu týchto prostriedkov, ktorá sa realizuje aj trestným postihom osôb, ktoré prostriedky získajú, resp. užívajú konaním v rozpore s príslušnými zákonnými ustanoveniami. Ten názor, že by prostriedky Európskej únie, prevedené pri spolufinancovaní rozvojových projektov na územie Slovenskej republiky na to určenej a prispôbenej inštitúcii - Štátnej pokladnici stratili svoju povahu prostriedkov EÚ, je nelogický a nesprávny. Ide o čisto technicko-organizačnú nevyhnutnosť zabezpečenia pohybu finančného toku zo zdroja k adresátovi príspevku, ktorá nemá vplyv na právny status prevádzaných finančných prostriedkov. Tento výklad je už pritom potvrdený rozsiahlou súdnou praxou, vrátane rozhodnutí Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, napr. uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, sp. zn.: 5Tost/12/2009, v ktorom Najvyšší súd ustálil, že v obdobných trestných veciach ako je trestné stíhanie obžalovanej, majú takto poskytnuté finančné prostriedky status finančných prostriedkov pochádzajúcich z fondov Európskej únie. Ak by sme prijali argumentáciu obhajoby poukazujúcu na stanovisko Ministerstva financií Slovenskej republiky, že sa prostriedky EU stávajú prostriedkami štátneho rozpočtu, znamenalo by to, že by súd mal vypustiť právnu kvalifikáciu podľa § 261 Trestného zákona a mal by obžalovanú uznať vinnou iba zo subvenčného podvodu podľa § 225 Trestného zákona, kde by došlo ale k navýšeniu škody o tých 85% prostriedkov, ktoré teraz súd definuje ako prostriedky EU, čo by znamenalo pre obžalovanú spôsobenie škody veľkého rozsahu a s tým spojenú povinnosť súdu ukladať jej potom trest v trestnej sadzbe 10 až 15 rokov, a nie na 3 až 8 rokov. Prijatie tejto argumentácie by tiež znamenalo, že ustanovenie § 261 Trestného zákona, ktoré špeciálne poskytuje ochranu prostriedkom Európskej únie, by v praxi prestalo platiť. Pri komplexnom výklade skutkovej podstaty trestného činu je nevyhnutné mať na zreteli súlad so znením ustanovenia § 7 ods. 1 Trestného zákona, podľa ktorého trestnosť činu sa posudzuje podľa tohto zákona aj vtedy, ak to ustanovuje medzinárodná zmluva, ktorá bola ratifikovaná a vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ktorou je Slovenská republika viazaná. V tejto súvislosti je jeho súčasťou Dohovor prijatý na základe článku K.3 Zmluvy o Európskej únii o ochrane finančných záujmov Európskych spoločností, z ktorého je zrejmé, že ide o medzinárodnú zmluvu, ktorá bola na území Slovenskej republiky ratifikovaná a vyhlásená pod č. 703/2004 Z. z. spoločne s oznámením prístupu Slovenskej republiky k dodatkovým Protokolom tohto Dohovoru, ktoré boli publikované v Zbierke zákonov pod číslami 704/2004 Z. z. a 705/2004 Z. z. Zo znenia článku 1., ods. 1, písm. a/ Dohovoru vyplýva okrem iného, že na účely tohto Dohovoru je

podvodom dotýkajúcim sa finančných záujmov Európskych spoločenstiev, v súvislosti s výdavkami každý úmyselný čin alebo opomenutie súvisiace s používaním alebo predkladaním nepravých, nesprávnych, alebo neúplných výkazov alebo dokumentov, ktoré majú za následok odcudzenie alebo protiprávne zadržanie finančných prostriedkov zo všeobecného rozpočtu Európskych spoločenstiev, alebo z rozpočtov spravovaných Európskymi spoločenstvami, alebo v ich mene ako aj súvisiace s nesprávnym použitím týchto finančných prostriedkov na iné účely, ako sú tie, na ktoré boli pôvodne vyčlenené. Z tohto znenia Dohovoru, ktorý má povahu medzinárodnej zmluvy nielen svojou formou, ale aj preto, že ide o predpis vydaný na základe článku K.3 Zmluvy o Európskej únii je zrejmé, aké konania mala na mysli chrániť pôvodná dohoda štátov Európskej únie, teda že nejde v žiadnom prípade o spreneveru v zmysle trestného činu, ako ho pozná naše trestné právo (§ 213 Trestného zákona), ale o akékoľvek podvodné konanie, ktoré má za následok odcudzenie, alebo protiprávne zadržanie finančných prostriedkov zo všeobecného rozpočtu Európskych spoločenstiev alebo z rozpočtov spravovaných Európskymi spoločenstvami alebo v ich mene. Finančným prostriedkom z Európskeho sociálneho fondu nie je poskytovaná ochrana prostredníctvom ustanovenia § 225 Trestného zákona. Nie je pritom rozhodujúce, že v technike poskytovania týchto finančných prostriedkov ide o refundáciu už vynaložených nákladov, čo je spôsobené podmienkami poskytovania prostriedkov z fondov Európskych spoločenstiev priamo v Slovenskej republike cez ich prerozdelenie prostredníctvom štátnych agentúr zriadených pri niektorých ministerstvách, ktoré sa však nestávajú vlastníkom, ale ostávajú správcom takýchto prostriedkov. Tiež je na mieste prijať záver, že jednočinný súbeh zločinu subvenčného podvodu podľa § 225 Trestného zákona a zločinu poškodzovania finančných záujmov Európskych spoločenstiev podľa § 261 Trestného zákona je možný v zásade preto, že každý z uvedených trestných činov chráni iný objekt. Niet pochyb, že prostriedky vo výške 287.595,55 euro, z predmetného nenávratného finančného príspevku poskytované Strednej odbornej škole obchodu a služieb v Trenčíne, boli prostriedkami Európskej únie. Pôvod poskytnutých prostriedkov je zrejmý zo Zmluvy o poskytnutí NFP reg. č. XXX/XXXX/X.X/OPV zo dňa 24.08.2010, uzavretej medzi Ministerstvom školstva, vedy, výskumu a športu SR ako poskytovateľom, v zastúpení Agentúrou MSVVaS pre štrukturálne fondy EU a Strednou odbornou školou obchodu a služieb v Trenčíne ako prijímateľom. Výplýva z nej, že projekt je spolufinancovaný Európskym sociálnym fondom, ktorý podporuje aktivity v oblasti zamestnanosti zamerané na zlepšenie kvalifikovanosti obyvateľstva a vzdelávacích systémov. Práve z tohto fondu boli, resp. mali byť priznané prostriedky prijímateľovi, v skutočnosti však fakturované a konzumované obžalovanou ako konateľkou dodávateľskej firmy a hlavnou koordinátorkou projektových aktivít na realizáciu predmetného projektu, ktorý sa však tak, ako bol deklarovaný nezrealizoval a jeho realizácia a „naplnenie“ určenia prostriedkov bola len predstieraná a časť nákladov projektu nebolo použitých na ten účel, na naplnenie ktorého boli, resp. mali byť zverené. Tieto prostriedky, ktorými bol financovaný projekt sú presne účelovo určené a tento účel konaním obvinenej naplnený nebol. Preto je zrejmé, že finančné prostriedky z Európskeho sociálneho fondu boli, resp. mali byť použité v rozpore s ich určením. Keďže finančným prostriedkom z Európskeho sociálneho fondu nie je poskytovaná ochrana prostredníctvom ustanovenia § 225 Trestného zákona, naplnené boli znaky skutkovej podstaty zločinu poškodzovania finančných záujmov Európskych spoločenstiev podľa § 261 Trestného zákona. Súčasne však, keďže projekt bol financovaný aj zo zdrojov štátneho rozpočtu samotnej Slovenskej republiky, t. j. vnútroštátnych finančných zdrojov pochádzajúcich a vytvorených v rámci rozpočtu štátu až do výšky 33.834,77 euro, konaním obžalovanej došlo aj k naplneniu znakov skutkovej podstaty zločinu subvenčného podvodu podľa § 225 Trestného zákona. Oba tieto zločiny boli spáchané sčasti v štádiu pokusu a sčasti ako dokonané trestné činy. Dokonané boli vo vzťahu k preplateniu ubytovania a stravy študentov a v štádiu pokusu v ostatných prípadoch, v ktorých ASFEU prijímateľovi príspevku jeho náklady nerefundoval. Pokiaľ obhajoba poukázala na rozhodnutie Európskeho súdneho dvora, podľa ktorého nesprávne použitie príspevku z prostriedkov EU nemôže zakladať trestnú zodpovednosť, súd k tejto argumentácii dodáva, že nejde o prípad, ktorý by bolo možné aplikovať na konanie obžalovanej, najmä vo vzťahu k zistenému úmyselnému zavineniu na jej strane."

+ + +

Proti tomu rozsudku podala riadne a včas odvolanie obžalovaná a to proti všetkým výrokom, ako aj proti konaniu, ktoré rozsudku predchádzalo (č. l. 1373, č. l. 1421-1437).

V odvolaní k zločinu poškodzovania finančných záujmov Európskych spoločností podľa § 261 ods. 1, ods. 3 Trestného zákona, uviedla:

- „Skutková veta vo vzťahu k naplneniu objektívnej stránky § 261 Trestného zákona je neurčitá. Obžalovaná buď použila prostriedky na iný účel, alebo nie. Nie je možné konštatovať naplnenie objektívnej stránky alternatívne.
- Zo skutkovej vety nie je možné vyvodit', ktorému subjektu mala obžalovaná predkladať faktúry. Týmto subjektom by mal byť poskytovateľ prostriedkov z rozpočtov EU. Predloženie podkladov inému subjektu je právne irelevantné. Z vykonaného dokazovania vyplýva, že obžalovaná predkladala dokumentáciu výlučne len prijímateľovi.
- Absentuje právny vzťah medzi obžalovanou a poskytovateľom NFP. Na základe zmluvy o službách vznikol obžalovanej nárok na úhrady faktúry voči škole a to bez akejkoľvek podmienky, či poskytovateľ NFP vyplatí prijímateľovi (škole) NFP, alebo nie. Absentuje tak úmysel obžalovanej predložiť poskytovateľovi akúkoľvek dokumentáciu, keďže jej nárok na zaplatenie fakturovanej sumy nebol od poskytovateľa závislý. Absentuje tiež akýkoľvek dôkaz, ktorý by preukazoval, že škola konala voči ASFEU v mene, alebo na popud obžalovanej, alebo aspoň na jej účet. Iný obsah slova prostredníctvom neprichádza do úvahy a to ani z pohľadu gramatického, ani logického.
- Upravou skutkovej vety nezostala totožnosť skutku zachovaná. Vysvetlila, že nebola vôbec zmluvnou stranou ZMLUVY, t. j. na základe ZMLUVY nemohla a ani nepredkladala žiadnu dokumentáciu či už poskytovateľovi, alebo ASFEU. Tejto námietke však súd nemohol vyhovieť tým, že súd zo skutkovej vety implementoval presné znenie ZMLUVY. Presné znenie zmluvy v skutkovej vete a skutočnosť, že obžalovaná nebola zmluvnou stranou ZMLUVY, spolu vecne nesúvisia. Škola predkladala predmetné faktúry vo vlastnom mene, na svoju zodpovednosť. Škola nekonala ako zástupca obžalovanej. Skutková veta je tak neurčitá, keďže jediným právnym dôvodom na predkladanie faktúr poskytovateľovi je ZMLUVA, avšak obžalovaná nebola zmluvnou stranou ZMLUVY.
- Prostriedky pôvodne z rozpočtu EU stratili vstupom do rozpočtu SR právnu povahu prostriedkov EU, čo vyplýva zo zákona č. 523/2004 Z. z. Uvedené potvrdilo aj MFSR. V dôsledku toho boli prijímateľovi poskytnuté prostriedky len z rozpočtu SR, nie prostriedky z rozpočtov EU a preto nemohla byť naplnená objektívna stránka trestného činu podľa § 261 TZ. Obžalovaná iba mohla mať vedomosť, že projekt je financovaný zo spoločného programu SR a EU (operačný program vzdelávanie). Neobdržala však prostriedky z toho programu, ale od školy, takže ich ani nemohla poškodiť. Vlajka na obale učebnice nie je spôsobilá prelomiť ustanovenie zákona č. 523/2004 Z. z., ktoré sa týkajú prostriedkov NFP.
- Pojem sprenevera v § 261 TZ nie je možné vykladať inak, ako znie jeho zákonná definícia v § 213 TZ.
- Trestný čin podľa § 261 TZ nemôže spáchať iný subjekt než je prijímateľ (v tomto prípade škola). Obžalovaná nebola v pozícii prijímateľa, nepredkladala ASFEU žiadne podklady. Nebola tak naplnená subjektívna stránka SP § 261 TZ. V konaní nebol preukázaný ani úmysel obžalovanej, keďže jej nárok na vyplatenie odplaty v zmysle Zmluvy o službách, nezávisle od schválenia žiadosti o NFP zo strany poskytovateľa. Obžalovaná ani nebola v žiadnom kontrakte s poskytovateľom NFP. Tieto skutočnosti sú však nevyhnutné pre vyvodenie záveru o úmyselnom konaní."

K trestnému činu poškodzovaniu finančných záujmov Európskych spoločností a k argumentom obhajoby najvyšší súd poznamenáva všeobecne a následne i konkrétne nasledovné:

Trestný čin poškodzovania finančných záujmov Európskych spoločností podľa § 261 Trestného zákona v základnej skutkovej podstate (ods. 1) obsahuje pojmy, ktoré uvádza ako podmienky trestnej zodpovednosti s tým, že tieto pojmy majú povahu normatívneho znaku skutkovej podstaty trestného činu. Trestný zákon sa v tomto smere nedovoľáva žiadnym štandardným spôsobom (odkazom, či blanketom) žiadneho z mimotrestných prameňov Európskeho práva, naopak z toho prameňa pojmy všeobecný rozpočet Európskych spoločností, rozpočet spravovaný Európskymi spoločnosťami, alebo v zastúpení Európskych spoločností preberá Trestný zákon bez ďalšieho. To má význam pre páchatelov negatívny právny omyl o týchto znakov, pretože ten sa považuje podľa zásad platných pre negatívny právny omyl skutkový. S ohľadom na to je tento trestný čin v základnej skutkovej podstate deliktom úmyselným, trestná zodpovednosť by v prípade uvedeného omylu neprichádzala do úvahy.

Trestným činom podľa § 261 Trestného zákona (ale aj podľa § 262 a § 263 Trestného zákona) sa poskytuje ochrana pred „spreneverou“ eurofondov, alebo pred protiprávnym zadržaním prostriedkov z rozpočtov Európskych spoločenstiev.

Vyššie označený trestný čin je dokonaný v základnej skutkovej podstate - ods. 1 už v okamihu, keď páchateľ tam opísaným konaním prinajmenšom vytvorí možnosť (umožní), aby nastal poruchový následok (spôsobenie sprenevery, protiprávne zadržanie prostriedkov). Pri tomto trestnom čine sa nevyžaduje v základnej skutkovej podstate vznik škody v pravom slova zmysle, ale sa vyžaduje umožnenie vzniku škodlivého následku (sprenevera, zadržanie). Spreneveru v zmysle § 261 Trestného zákona nemožno stotožňovať so spreneverou podľa § 213 Trestného zákona, pretože pri trestnom čine podľa § 261 Trestného zákona nejde o zverenú vec, ale v podstate o refundáciu vynaložených nákladov.

Objektívna stránka skutkovej podstaty trestného činu podľa § 261 ods. 1 Trestného zákona obsahuje tri alternatívne uvedené druhy konaní a to:

- použitie alebo predloženie falšovaného, nesprávneho alebo neúplného výkazu, resp. dokladu,
 - neposkytnutie povinných údajov,
 - použitie prostriedkov zo všeobecného rozpočtu ES (EÚ), z rozpočtu spravovaného ES (EÚ), alebo v zastúpení ES (EÚ) na iný, ako pôvodne určený účel
- a dva rôzne následky, ktoré páchateľ môže takým konaním (či už niektorým z nich samostatne alebo prípadne tiež viacerými) spôsobiť, a to jednak umožnenie spôsobenia sprenevery a jednak umožnenie protiprávneho zadržania prostriedkov z uvedeného rozpočtu.

Na trestnú zodpovednosť za trestný čin podľa § 261 ods. 1 Trestného zákona postačí samotné použitie alebo predloženie falšovaného, nesprávneho alebo neúplného výkazu resp. dokladu, neposkytnutie povinných údajov, použitie prostriedkov zo všeobecného rozpočtu ES (EÚ), z rozpočtu spravovaného ES (EÚ), alebo v zastúpení ES (EÚ) na iný, ako pôvodne určený účel bez toho, aby došlo k dôsledkom z toho hroziacim, teda k „sprenevere“, či protiprávnemu zadržaniu prostriedkov z uvedených rozpočtov. Základná skutková podstata má teda povahu ohrozovacieho trestného činu, a ten je dokonaný už v okamihu, kedy páchateľ opísaným konaním vytvorí podmienky pre vznik uvedených alternatívnych následkov (aj samostatne). Konanie páchateľa, uvedené vyššie v troch alternatívach, musí byť spôsobilé vyvolať hrozbu vzniku „sprenevery“, resp. hrozbu „protiprávneho zadržania...“, teda - slovami zákona umožniť spôsobenie tohto škodlivého následku. Jeho spôsobenie nie je znakom základnej skutkovej podstaty, pokiaľ však nastane, môže ísť v závislosti na výške spôsobenej škody o okolnosť podmieňujúcu použitie vyššej trestnej sadzby v zmysle § 261 ods. 2, ods. 3, ods. 4 Trestného zákona.

Trestný čin podľa § 261 ods. 1 Trestného zákona (v základnej skutkovej podstate) je dokonaný už v okamihu, kedy páchateľ tam uvedeným konaním (viď tri alternatívy) prinajmenšom vytvorí možnosť - umožní, aby nastal poruchový následok - vyvolá hrozbu vzniku „sprenevery“, resp. hrozbu „protiprávneho zadržania...“ bez toho, aby k takej poruche došlo. Zákonodarca tu kriminalizuje konanie vo forme pomoci ako samostatný dokonaný trestný čin. Preto má ustanovenie § 261 ods. 1 Trestného zákona prednosť pred právnou kvalifikáciou „umožnenia“ vo forme pomoci podľa § 21 ods. 1 písm. d) Trestného zákona.

V predmetnej veci obžalovaná naplnila objektívnu stránku tohto trestného činu konaním zodpovedajúcim prvej a tretej alternatíve, a to spôsobom konkretizovaným a opísaným v skutkovej vete rozsudku Špecializovaného trestného súdu ale i odvolacieho súdu.

Žiada sa dodať, že v zmysle čl. 1 ods. 1 písm. a) a písm. b) Dohovoru o ochrane finančných záujmov Európskych spoločenstiev (ďalej len „Dohovor“) sa poškodením finančných záujmov Európskej únie rozumie

- a) v súvislosti s výdavkami každý úmyselný čin, alebo opomenutie súvisiace
- s používaním alebo predkladaním nepravých, nesprávnych alebo neúplných výkazov, alebo dokumentov, ktoré majú za následok odcudzenie, alebo protiprávne zadržanie finančných prostriedkov zo všeobecného rozpočtu Európskych spoločenstiev, alebo z rozpočtov spravovaných Európskym

spoločenstvom, alebo v ich mene

- s nezverejnením informácií v rozpore s konkrétnou povinnosťou, ktoré má rovnaký účinok
- s nesprávnym použitím týchto finančných prostriedkov na iné účely, ako sú tie, na ktoré boli vyčlenené

b) v súvislosti s príjmami každý úmyselný čin, alebo opomenutie súvisiace

- s používaním, alebo predkladaním nepravdivých, nesprávnych alebo neúplných výkazov, alebo dokumentov, ktoré majú za následok nezákonný úbytok prostriedkov zo všeobecného rozpočtu Európskych spoločenstiev, alebo z rozpočtov spravovaných Európskym spoločenstvom, alebo v ich mene

- s nezverejnením informácie o rozpore s konkrétnou povinnosťou, ktoré má rovnaký účinok

- s nesprávnym použitím právoplatne nadobudnutého zisku, ktorý má rovnaký účinok.

Pojem „sprenevera“ použitá v skutkovej podstate trestného činu podľa § 261 ods. 1 Trestného zákona nie je totožný s pojmom „sprenevera“ podľa § 213 Trestného zákona. Tu je na mieste poukázať na legislatívnu nepresnosť pri premietnutí znenia citovaného dohovoru do ustanovenia § 261 Trestného zákona. Porovnaním znenia skutkovej podstaty trestného činu podľa § 261 ods. 1 Trestného zákona s čl. 1 Dohovoru možno zistiť, že tento článok v slovenskom preklade, v súvislosti s výdavkami (písm. a) za následok považuje nie už uvádzanú spreneveru, ale odcudzenie, alebo protiprávne zadržanie finančných prostriedkov pôvodne z rozpočtov Európskych spoločenstiev a v súvislosti s príjmami (písm. b) len ich nezákonný úbytok a navyše, trestné má byť podľa dohovoru aj nesprávne použitie právoplatne nadobudnutého zisku, čo v § 261 až § 263 Trestného zákona zakotvené nie je. Okrem toho citovaný čl. 1 Dohovoru, v tretej variante, v súvislosti s výdavkami (písm. a)) uvádza, že trestné má byť „nesprávne použitie týchto finančných prostriedkov na iné účely ako sú tie, na ktoré boli pôvodne vyčlenené“, avšak túto časť trestnej zodpovednosti nezakotvuje kumulatívne s prvým variantom - uvádzaným odcudzením finančných prostriedkov z ES tak, ako je to kumulatívne uvedené v citovanom ust. § 261 ods. 1 Trestného zákona - použije finančné prostriedky z rozpočtov ES „na iný účel, ako boli pôvodne určené a tým umožní spôsobenie sprenevery, alebo protiprávne zadržanie prostriedkov z uvedeného rozpočtu“. To, že pojem „sprenevera“ použitý v skutkovej podstate trestného činu podľa § 261 ods. 1 Trestného zákona nie je totožný s pojmom „sprenevera“ uvedenom v § 213 Trestného zákona vyplýva z toho, že už z podstaty uvedeného finančného príspevku definovaného ako nenávratný je zrejmé, že takto poskytovaný príspevok nie je pre jeho prijímateľa cudzou vecou, ktorá mu bola len zverená tak, ako to predkladá § 213 ods. 1 Trestného zákona, ale že tento nenávratný finančný príspevok sa jeho poukázaním na účet prijímateľa stáva jeho vlastníctvom na základe Zmluvy o poskytnutí nenávratného finančného príspevku, uzatvorenej podľa § 269 ods. 2 Obchodného zákonníka a iných ustanovení, podľa obsahu a charakteru konkrétneho projektu, vrátane aktuálnych nariadení Európskej únie majúciich priamy právny účinok v každom členskom štáte Európskej únie. Pre úplnosť je potrebné dodať, že spomínaný finančný príspevok je definovaný ako nenávratný, avšak v prípade porušenia zmluvy o poskytnutí tohto príspevku a súvisiacich právnych noriem jeho prijímateľom, je poskytovateľ

tohto príspevku povinný požadovať od prijímateľa jeho vrátenie a prijímateľ je povinný nenávratný finančný príspevok vrátiť, preto jeho uvádzaná nenávratnosť je len relatívna.

Z hľadiska hospodárenia s finančnými prostriedkami Európskej únie možno uviesť, že existujú rôzne spôsoby hospodárenia s nimi. Priame hospodárenie - Európska komisia zodpovedá za hospodárenie s finančnými prostriedkami v prípade, že projekty vykonávajú jej útvary, delegácie, alebo výkon agentúry. Hospodárenie zahŕňa udeľovanie grantov, presun finančných prostriedkov, monitorovanie, výber dodávateľov a iné. Nepriame hospodárenie - v programe financovania sú riadené nepriamo, ak ich vykonávajú partnerské krajiny, krajiny mimo Európskej únie, medzinárodné organizácie, alebo rozvojové agentúry členských štátov Európskej únie. Zdieľané hospodárenie - v prípade zdieľaného hospodárenia Európska komisia zveruje riadenie programov krajinách EU, približne až 80 % financovania Európskej únie sa vykonáva v rámci zdieľaného hospodárenia.

Európska únia poskytuje finančné prostriedky na celý rad projektov a programov v oblastiach ako sú rozvoj regiónov a miest, zamestnanosť a sociálne začlenenie, poľnohospodárstvo a rozvoj vidieka,

námorná a rybárska politika, výskum a inovácie, humanitárna pomoc. Takto sa približne 94% prostriedkov Európskej únie vynakladá na jednotlivé politiky Európskej únie a väčšina z nich sa vracia členským štátom. Asi 6 % prostriedkov z rozpočtu Európskej únie sa vynakladá na fungovanie inštitúcií Európskej únie. Táto čiastka sa konkrétne používa na úhrady plátov a dôchodkov zamestnancov Európskej únie, preklad a tlmočenie, bezpečnosť budovy, IT systémy a podobne. Poskytovanie finančných prostriedkov sa riadi prísnyimi pravidlami, aby sa zabezpečila nielen kontrola toho, na čo sa financie použijú, ale aj ich čerpanie transparentným a zodpovedným spôsobom. Viac ako 76 % rozpočtu Európskej únie sa spravuje formou partnerstva s národnými a regionálnymi orgánmi, v rámci tzv. zdieľaného hospodárenia a to prostredníctvom 5 veľkých štrukturálnych a investičných fondov. Prostriedky z týchto fondov pomáhajú realizovať stratégiu Európa 2020. Medzi tieto fondy patrí aj Európsky sociálny fond (predmetná trestná vec).

S ohľadom na uvedené odvolací súd poznamenáva, že pojem „použije prostriedky zo všeobecného rozpočtu Európskych spoločenstiev“ v § 261 ods. 1 Trestného zákona je vyjadrením tzv. zdieľaného hospodárenia, v rámci ktorého, ako už bolo uvedené, Európska komisia zveruje riadenie programov krajinám Európskej únie tak, ako v predmetnej veci, prostredníctvom sociálneho fondu.

To, že sa finančné prostriedky zo všeobecného rozpočtu Európskych spoločenstiev v zmysle zák. č. 523/2004 Z. z. stávajú formálne prostriedkami štátneho rozpočtu Slovenskej republiky nemi materiálne a ani fakticky ich pôvod, pretože vždy sú zverené Slovenskej republike - poskytnuté na konkrétny účel a možno ich použiť len v súlade s vopred dohodnutými pravidlami. Preto nie je pre naplnenie objektívnej stránky skutkovej podstaty trestného činu podľa § 261 ods. 1 Trestného zákona rozhodné, aký majú tieto finančné prostriedky formálny status podľa zák. č. 523/2004 Z. z., ale podstatný je ich skutočný pôvod, pričom správa týchto prostriedkov (faktické, reálne nakladanie s nimi) musí logicky podliehať kompetentnému vnútroštátnemu orgánu. Tu nemožno prehliadnuť, že Európska komisia finančné prostriedky zveruje do dispozície krajinám Európskej únie (nie príjmateľovi nenávratného finančného príspevku) a preto z hľadiska trestného práva musí byť zabezpečená ochrana proti zneužitiu týchto prostriedkov tak, ako to predkladá Dohovor a jeho implementácia do Trestného poriadku prostredníctvom ustanovení § 261 až 263 Trestného zákona.

Páchateľom (subjektom) trestného činu podľa § 261 Trestného zákona môže byť ktorákoľvek trestne zodpovedná osoba, spĺňajúca náležitosti veku (§ 22 Trestného zákona) - dovŕšenie 14 roku svojho veku a pričetnosť (§ 23 Trestného zákona) a taktiež právnická osoba (§ 3 Zákona o trestnej zodpovednosti právnických osôb) to znamená, že ide o tzv. všeobecný subjekt skutkovej podstaty trestného činu. Páchateľ nemusí mať špeciálne vlastnosti ako je to napr. pri trestnom čine podľa § 262 Trestného zákona (špeciálny subjekt). Páchateľom trestného činu podľa § 261 Trestného zákona nemusí byť vždy a nevyhnutne len žiadateľ (príjemca) nenávratného finančného príspevku pochádzajúceho z rozpočtu Európskych spoločenstiev, ale môže ísť aj o ktorúkoľvek inú osobu, na tomto procese participujúcu. Nepochybne takou osobou môže byť aj subdodávateľ žiadateľa o nenávratný finančný príspevok ak koná spôsobom naplňujúcim objektívnu stránku skutkovej podstaty trestného činu podľa § 261 Trestného zákona.

V predmetnej veci to bola práve obžalovaná, ktorá predkladala škole na preplatenie faktúry nezodpovedajúce reálnemu stavu, s úplnou, bezpečnou a nespochybniteľnou vedomosťou, že „jej“ faktúry tvoria súčasť žiadosti o nenávratný finančný príspevok a že finančné prostriedky použité školou na preplatenie faktúr, budú refundované aj z rozpočtu Európskej únie a zo štátneho rozpočtu. Spolupáchateľstvo „s oprávnenou osobou“ v škole nebolo preukázané, avšak nič to nemení na závere, že obžalovaná predkladala nesprávne dokumenty na preukazovanie (fiktívnych) činností, ktoré neboli vykonané vôbec, alebo boli vykonané v rozpore s dohodnutými pravidlami a podmienkami. S ohľadom na uvedené pre trestnú zodpovednosť obžalovanej za trestný čin podľa § 261 Trestného zákona (ale aj podľa § 225 Trestného zákona) nebolo a nie je podstatné či bola alebo nebola v právnom vzťahu s poskytovateľom nenávratného finančného príspevku. Konala totiž ako všeobecný (nie špeciálny ani konkrétny) subjekt, ako hlavný páchatel', a ako vyplýva z vykonaného dokazovania, s jednoznačným úmyslom „spreneveriť“ prostriedky zo všeobecného rozpočtu Európskych spoločenstiev, pričom

neexistujú žiadne pochybnosti o jej vedomosti, že na preplatenie ňou vystavených faktúr budú použité finančné prostriedky zo všeobecného rozpočtu Európskych spoločenských a zo štátneho rozpočtu.

K tvrdeniu odvolateľky, že zo skutkovej vety nie je možné vyvodit', ktorému subjektu mala predkladať faktúry a k jej tvrdeniu, že absentuje akýkoľvek dôkaz, ktorý by preukazoval, že škola konala na jej popud, najvyšší súd uvádza:

Obžalovaná sa aktívne, s plnou vedomosťou a vôľou (na základe Zmluvy o poskytnutí služieb, ktorá bola uzatvorená len preto, aby sa naplnil účel projektu „Výučba v reálnych podmienkach, ako Modul škola realitou“, pričom tento projekt bol podmienkou sine qua non - (bez ktorej nie), bez ktorej by sa na projekte nemohla zúčastniť, zúčastnila na konaní s takýmto vzorcom priebehu. Štát (ASFEU) = poskytovateľ nenávratného finančného príspevku, škola = realizátor a koordinátor projektu a prijímateľ nenávratného finančného príspevku, obžalovaná (jej firma) = vykonávateľ - spolurealizátor ako subdodávateľ projektu a naopak obžalovaná = fakturant voči prijímateľovi nenávratného finančného príspevku školy, škola = platiteľ faktúr obžalovanej a zároveň prijímateľ nenávratného finančného príspevku, štát = refundátor (ale aj kontrolór) vynaložených finančných prostriedkov školy.

Najvyššiemu súdu nie je zrejmé, čomu obžalovaná nerozumie ak tvrdí, že škola nekonala na jej popud. Žiadny popud nebol potrebný, pretože takýto vzorec priebehu deja vo vzťahu ku všetkým jeho subjektom je normálny s tým, že každý z nich vie, aká je a bola jeho úloha a povinnosť. V každom prípade obžalovaná vedela, že sa podieľa na realizácii projektu financovaného z prostriedkov Európskych spoločenských a štátneho rozpočtu a tak vedela, že žiadosť prijímateľa o refundáciu nákladov musí obsahovať ňou vystavené faktúry. Navyše z povahy veci i zo vzájomne usporiadaných obchodných vzťahov, na základe Zmluvy o poskytnutí služieb je zrejmé, že obžalovaná mala fakturovať škole. Z „návetia“ skutkovej vety v rozsudku vyplýva, že išlo o refundáciu nákladov prostredníctvom prijímateľa nenávratného finančného príspevku - školy. Skutková veta je tak kompletná a zrozumiteľná aj v tomto smere.

V ďalšom obžalovaná síce vyslovila, že úpravou skutkovej vety nezostala totožnosť skutku zachovaná, ale vôbec nevysvetlila, prečo malo dôjsť k narušeniu totožnosti skutku. Hoci sa k zachovaniu totožnosti skutku už vyjadril súd prvého stupňa na str. 30 odstavce 4 rozsudku, najvyšší súd dopĺňa:

Skutkom, ktorý je uvedený v obžalobnom návrhu sa rozumie skutok, pre ktorý bolo vznesené obvinenie. Skutok zahrnutý v tzv. „skutkovej vete“ musí vyjadrovať všetky skutkové okolnosti významné z hľadiska použitej právnej kvalifikácie. Zo skutočnosti, že súd môže rozhodovať len o skutku, ktorý je uvedený v obžalobnom návrhu nemožno vyvodit' záver, že medzi obžalobným návrhom a skutkovým výrokom rozsudku musí byť vždy úplná zhoda. Súdu musí skutok uvedený v obžalobe prejednať vždy v celom rozsahu, pričom má právo a povinnosť do rozhodnutia premietnuť výsledky hlavného pojednávania, ktoré prípadné údaje uvedené v obžalobe modifikujú, pokiaľ sa neporuší totožnosť skutku.

Totožnosť skutku znamená jeho zhodnosť, identitu, vyžaduje skúmanie, či sa trestné konanie týka tej istej udalosti vo vonkajšom svete toho istého skutkového deja, preto musí byť skutok, pre ktorý je obvinený trestne stíhaný presne označený s uvedením miesta, času a spôsobu jeho spáchania, prípadne s uvedením iných skutočností, pokiaľ ich treba na to, aby skutok nemohol byť zamenený s iným. To ale neznamená, že musí ísť od začiatku trestného stíhania až do jeho skončenia o naprostú zhodu popisu udalosti o ktorej sa rozhoduje, t. j. že v uznesení o vznesení obvinenia, v obžalobe a v rozsudku sa musí skutkový dej úplne rovnako popisovať, pretože vykonávaním dôkazov v priebehu trestného stíhania, teda aktivitou orgánov činných v trestnom konaní i súdu získané poznatky o skutočnosti sa môžu zmeniť. Niektoré údaje uvedené v uznesení o vznesení obvinenia môžu vo vzájomnom porovnávaní a v porovnávaní s rozsudkom odpadnúť, niektoré môžu pribudnúť a iné sa môžu upresniť.

Totožnosť skutku je zachovaná, keď je zachovaná jeho podstata. Podstata skutku spočíva v konaní páchatel'a a následku, ktorý bol týmto konaním spôsobený a ktorý je relevantný z hľadiska trestného práva. Z hľadiska tohto ustanovenia podstata skutku teda spočíva v účasti obžalovanej na určitej udalosti

vo vonkajšom svete, ktorá je uvedená v obžalobnom návrhu a z ktorej vznikol následok uvedený v obžalobe. Pritom však ani účasť (aktivita) obžalovanej a ani následok, ktorý tým bol spôsobený, nemusia byť úplne zhodné, stačí, ak sú aspoň sčasti zachované v rozhodnutí súdu (na základe výsledkov vykonaného dokazovania) v porovnaní s obžalobou.

Podstata skutku preto nebude porušená, ak sa zmenia okolnosti týkajúce sa miesta, času spáchania činu, rozsahu následkov, spôsobu vykonania činu, pohnútky činu alebo formy zavinenia. Z toho potom vyplýva, že:

- totožnosť skutku nenarušujú zmeny v jednotlivých okolnostiach, ktoré individualizujú skutok, okrem iného i čo do miesta a času spáchania, spôsobu vykonania a pohnútky činu ako aj formy zavinenia, keď inak totožnosť konania zostala zachovaná,
- pri nezhode medzi konaním uvedeným v uznesení o vznesení obvinenia a obžalobou, resp. medzi obžalobou a tým, ktoré vyšlo najavo na hlavnom pojednávaní, môže udržiavať totožnosť skutku totožnosť spôsobeného následku,
- ak sa dotýkajú zmeny, ku ktorým došlo v dôsledku dokazovania na hlavnom pojednávaní, skutočností, ktoré vo svojom súhrne tvoria konanie, bude zachovaná totožnosť, ak konanie popísané v obžalobe a konanie po zmenách, ku ktorým došlo na hlavnom pojednávaní, bude aspoň čiastočne totožné, to isté platí, pokiaľ ide o následok, resp. o obsah následku,
- totožnosti skutku sa nedotkne pri zhode konania alebo následku, ak napríklad pristúpi okolnosť podmieňujúca použitie vyššej trestnej sadzby alebo okolnosť, ktorej právne zhodnotenie zakladá znak činu prísnejšie trestného.

Totožnosť skutku je zachovaná v prípade úplnej zhody konania a následku, zhody aspoň v konaní pri rozdielnom následku, zhody aspoň v následku pri rozdielnom konaní, ako aj v prípade, ak konanie alebo následok, resp. oboje budú aspoň čiastočne zhodné v podstatných okolnostiach, najmä skutkových, odrážajúcich prípadné zmeny skutkového deja, ku ktorým došlo v rámci dokazovania v súdnom konaní. Keďže neexistuje všeobecne platná smernica vysvetľujúca, kedy je vo všeobecnosti zachovaná totožnosť skutku, je preto nevyhnutné skúmať túto otázku vždy individuálne podľa okolností konkrétneho prípadu.

Porovnaním skutku v rozsudku s obžalobou a uznesením o vznesení obvinenia, nemožno zistiť, že by sa zmenila jeho podstata a preto aj túto námietku obžalovanej považuje odvolací súd za neopodstatnenú.

K argumentom obžalovanej, že „rozsudok je nepreskúmateľný vo vzťahu k právnej vete týkajúcej sa trestného činu podľa § 261 Trestného zákona, pretože nie je možné konštatovať naplnenie objektívnej stránky alternatívne" najvyšší súd uvádza:

V tejto časti možno s odvolateľkou súhlasiť, pričom aj najvyšší súd považuje právnu vetu - týkajúcej sa trestného činu podľa § 261 Trestného zákona za nesprávnu.

V prvom rade je potrebné uviesť, že skutková veta rozsudku je obrazom priebehu skutkového deja a právna veta je „zhmotneným" skutkovej vety do podoby trestného činu vyjadrením všetkých zákonných ustanovení, ktorých sa skutok, ako protiprávny čin dotkol. Pod zákonnými ustanoveniami v zmysle § 163 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku treba rozumieť zákonné pomenovanie trestného činu s uvedením všetkých zákonných znakov, vrátane tých, ktoré odôvodňujú určitú trestnú sadzbu.

Súd prvého stupňa v predmetnej veci len mechanicky opísal znenie § 261 Trestného zákona bez toho, aby špecifikoval, či obžalovaná predložila falšovaný, resp. nesprávny, resp. neúplný výkaz, resp. neúplný doklad a samozrejme nebolo na mieste použiť (opakovane) slovo „alebo".

Zo skutkovej vety pritom vyplýva, že obžalovaná predložila nesprávny doklad a to, že použila

prostriedky zo všeobecného rozpočtu Európskych spoločenstiev na iný účel, ako boli pôvodne určené, čím spôsobila spreneveru a značnú škodu (čiastočne dokonane a čiastočne v štádiu pokusu). K uvedenému záveru najvyšší súd dospel po vyhodnotení nasledovného:

Pojmy „výkaz“ alebo „doklad“, sú upravené viacerými právnymi normami, vrátane zákona č. 431/2002 Z. z. v platnom znení o účtovníctve. V tomto zákone sú konkrétne uvedené: výkaz o majetku a záväzkoch, výkaz ziskov a strát, výkaz o príjmoch a výdavkoch, výkazy vybraných údajov z účtovných závierok, ďalšie finančné a účtovné výkazy. Z hľadiska praxe možno poukázať aj na ďalšie výkazy a to výkazy stavebných prác, výkaz výmerov, výkazy o nákladoch práce, o cene práce, daňové výkazy, výkazy preddavkov na poistné, výkaz nedoplatkov a mnohé ďalšie výkazy. Výkaz tak možno definovať ako prehľadný súpis údajov o relevantných skutočnostiach.

Doklad je pojem širší než výkaz a do tohto pojmu možno zaradiť účtovné doklady (§ 10 Zákona o účtovníctve), daňové výkazy (faktúry, výdavkové a príjmové pokladničné doklady, dobropisy, bločky z registračnej pokladne), stavebné doklady, doklady o zdravotnej spôsobilosti a iné doklady. Pod pojmom „doklad“ tak možno rozumieť listinu dosvedčujúcu, alebo dokumentujúcu niektoré relevantné skutočnosti, napr. vo forme osvedčenia, vysvedčenia, preukazu, spisu, potvrdenia a podobne.

Falšovaným výkazom, alebo dokladom sa rozumie také ich vyhotovenie, ktoré má vyvolať dojem, akoby boli skutočne vydané príslušným orgánom a predpísaným spôsobom, napr. sfaľovanie stavebného povolenia, ktoré je predkladané k realizácii projektov, výstavby nových objektov, alebo predloženia sfaľovaného úverového príslubu bankou a podobne.

Nesprávny je taký výkaz, alebo doklad, ktorý nezodpovedá skutočnostiam na základe ktorých majú byť poskytnuté príspevky z rozpočtov Európskej únie, pretože údaje v ňom sú nepravdivé, skreslené, prispôbené požadovaným kritériám, išlo by napr. o faktúru s obsahom nezodpovedajúcim skutočnosti (faktúra s fiktívnym obsahom) ale aj o doklad, ktorým sa žiada o nenávratný finančný príspevok v žiadosti a jeho prílohách zatajuje údaje o dlhoch voči štátnym inštitúciám, ale napr. aj o samotnú žiadosť o nenávratný finančný príspevok, v ktorej žiadateľ v čestnom vyhlásení zvädzajúco deklaruje záväzky súvisiace s poskytovaním príspevku.

Neúplný výkaz, alebo doklad je taký doklad, v ktorom úmyselne žiadateľ prostriedkov z rozpočtov Európskej únie neuvedie také pravdivé, alebo negatívne údaje, ktoré by poskytnutie takýchto prostriedkov spochybňovali, alebo sťažovali, napr. neuvedenie aj takých údajov z účtovníctva žiadateľa, ktoré jeho účtovnú bilanciu v konečnom dôsledku podstatne zhoršujú.

Neposkytnutie povinných údajov znamená ich úmyselné zatajovanie, pretože v prípade ich poskytnutia žiadateľom, poskytovateľovi príspevku, by jeho žiadosť bola zrejme neúspešná, napr. zatajovanie v čestných vyhláseniach, ktoré sú súčasťou žiadosti o platbu, údaje o zriadení exekučných záložných práv na majetku a pod.

Pojem „použiť“ je synonymicky vyjadrený ako dať, pridať niečo ako užitočné, potrebné, nevyhnutné pri realizácii istého cieľa a predložiť ako, položiť pred niekoho na vybratie, posúdenie, rozhodnutie, na zaujatie stanoviska. Tieto pojmy v aplikačnej praxi nespôsobujú závažnejší problém a zaužívaným je pojem „predložiť“.

Najvyšší súd považuje „faktúry s fiktívnym obsahom“ za nesprávny doklad a teda za doklad, ktorý svojím obsahom nezodpovedá skutočnosti.

K pojmu „použije prostriedky ... na iný účel, ako boli pôvodne určené“ je možné poznamenať, že ide o situácie, keď prijímateľ (v tomto prípade obžalovaná prostredníctvom školy) nenávratný finančný príspevok aspoň sčasti nepoužila na deklarovaný projekt, ale na iné účely, či už pre osobné potreby, príp. na niečo iné.

Pojmom „zo všeobecného rozpočtu Európskych spoločenstiev“ a „umožnenie spôsobenia sprenevery“

sa odvolací súd vyjadril už vyššie.

Z vykonaného dokazovania vyplynulo, že pokiaľ už boli obžalovanej preplatené faktúry, tak ňou získané finančné prostriedky použila na úplne iný účel. Inými slovami - získané prostriedky aspoň sčasti nepožila na deklarovaný projekt. Jej konaním opísaným v skutkovej vete rozsudku, došlo podľa názoru odvolacieho súdu, k naplneniu objektívnej stránky skutkovej podstaty trestného činu podľa § 261 ods. 1, ods. 3 Trestného zákona, spôsobom opísaným v právnej vete tohto rozsudku.

Okrem vyššie uvedeného najvyšší súd poznamenáva:

V predmetnej veci bol skutkový dej ukončený v decembri 2011. Zákomom č. 91/2016 Z. z. s účinnosťou od 1. júla 2016 bolo novelizované ustanovenie § 261 Trestného zákona v tom, že spojenie „Európske spoločenstvo“ v príslušných gramatických tvaroch bolo nahradené spojením „Európska únia“ v príslušných gramatických tvaroch. Zákomom č. 397/2015 Z. z. s účinnosťou od 1. januára 2016 došlo k novelizácii ustanovenia § 225 Trestného zákona v rámci ktorej sa s odseku 2 vypustilo slovo „neoprávnene“.

Podľa § 2 ods. 1 Trestného zákona trestnosť činu sa posudzuje a trest sa ukladá podľa zákona účinného v čase, keď bol čin spáchaný. Ak v čase medzi spáchaním činu a vynesením rozsudku nadobudnú účinnosť viaceré zákony, trestnom činu sa posudzuje a trest sa ukladá podľa zákona, ktorý je pre páchatel'a priaznivejší. Neskoršie znenie Trestného zákona (v čase od 1. januára 2016) ako je vidieť z vyššie uvedeného, nie je pre páchatel'ku priaznivejšie a preto bolo potrebné trestnosť činu a trest ukladať podľa zákona účinného v čase činu a tým je Trestný zákon v znení účinnom do 31. decembra 2015. Toto pochybenie súdu prvého stupňa, ako aj pochybenie v znení právnej vety (viď. vyššie) napravil sám odvolací súd týmto rozsudkom.

+ + +

K trestnému činu subvenčného podvodu podľa § 225 ods. 1, ods. 4 písm. a) Trestného zákona obžalovaná v odvolaní argumentovala nasledovne:

„Obžalovaná poukazuje na to, že rozsudok sa podrobnejšie zaoberá iba skutkovou podstatou § 261 TZ. Je však nespochybniteľné, že objektívna stránka § 261 a § 225 TZ je odlišná. Z rozsudku nie je možné vyvodiť, akým konaním obžalovanej mala byť naplnená objektívna stránka § 225 TZ. Z rozsudku nie je možné vyvodiť, akým konaním mala obžalovaná naplniť „vylákatie“ príspevku zo štátneho rozpočtu, keďže voči Ministerstvu školstva ani ASFEU nebola v žiadnom právnom vzťahu a neobdržala zo štátneho rozpočtu žiadnu platbu. Z rozsudku tiež nie je možné identifikovať právny predpis, ktorý stanovuje podmienky poskytnutia, alebo použitia príspevku ohľadne splnenia, ktorým mala obžalovaná uviesť poskytovateľa príspevku zo štátneho rozpočtu do omylu. Rovnako nie je možné identifikovať ani samotnú podmienku stanovenú týmto právnym predpisom, ohľadom ktorej mala obžalovaná uviesť iného do omylu. Nie je možné ani identifikovať skutkové okolnosti, z ktorých by bolo možné existenciu omylu vyvodiť“.

S takýmto tvrdením obžalovanej sa odvolací súd nemôže stotožniť z nasledovných dôvodov:

Trestný čin subvenčného podvodu podľa § 225 Trestného zákona je úmyselným trestným činom, ktorého podstata spočíva vo vylákaní plnenia od oprávneného subjektu predstieraním okolností, ktoré nie sú súladné s podmienkami, za ktorých možno plnenie poskytnúť, pričom páchatel' tak uvádza oprávnený subjekt do omylu v otázke splnenia predpísaných podmienok. Podmienkou naplnenia objektívnej stránky skutkovej podstaty tohto trestného činu v základnej skutkovej podstate nie je vznik škody, preto ani úmysel páchatel'a nemusí k spôsobeniu škody smerovať, aj keď spravidla tomu tak bude.

K argumentom odvolateľky, že nebola v právnom vzťahu voči ASFEU, keďže od nich neobdržala žiadnu platbu a teda nebolo naplnené „vylákatie“ sa už odvolací súd vyjadril skôr, pri analýze obdobného

vzťahu pri trestnom čine podľa § 261 Trestného zákona a tam uvedené závery platia aj pre trestný čin podľa § 225 Trestného zákona. Len na okraj možno poznamenať, že predloženie faktúr s fiktívnym obsahom cez prijímateľa nenávratného finančného príspevku (prostredníctvom) poskytovateľovi nenávratného finančného príspevku - ASFEU na preplatenie, zodpovedá pojmovému znaku objektívnej stránky skutkovej podstaty trestného činu podľa § 225 Trestného zákona vyjadrenému slovnou „vyláka“ a „uvedie do omylu“. Každý ďalší komentár k uvedenému, sa javí nadbytočný, najmä ak z prílohy č. 1 bodu 2 k Zmluve o poskytnutí služieb uzatvorenej medzi obžalovanou (Q. s.r.o.) ako dodávateľom a školou (Stredná odborná škola obchodu a služieb) ako objednávateľom vyplýva, „že všetko“ musí byť v súlade so Zmluvou o nenávratnom finančnom príspevku (č. l. 781), ktorý odkaz jednoznačne preukazuje vzájomné prepojenie (aj právne) medzi všetkými subjektami podieľajúcimi sa na realizácii projektu spolufinancovaného aj z finančných prostriedkov pochádzajúcich zo všeobecného rozpočtu Európskych spoločností - konkrétne z Európskeho sociálneho fondu (viď. bod 2.2 Zmluvy o poskytnutí nenávratného finančného príspevku - č. l. 698).

Skutková veta výroku odsudzujúceho rozsudku popisuje skutkový dej, nie právnu kvalifikáciu, ktorú popisuje právna veta, pričom skutková veta nepopisuje ani označenie predpisu a ich ustanovení, podľa ktorých sa riešia „predbežné otázky“ (§ 7 Trestného poriadku). Tieto sa neuvádzajú ani v právnej vete, kde sa uvádza len znenie kvalifikačne použitého ustanovenia Trestného zákona a riešenie predbežných otázok vyplýva z odôvodnenia.

Treba však rozlíšiť situáciu, v ktorej skutková podstata trestného činu vyjadrená v ustanovení osobitnej časti Trestného zákona označuje (konkrétne, alebo blanketárne) iný právny predpis, ktorý sa tak stáva priamou súčasťou trestnoprávnej úpravy (úpravy Trestného zákona).

Tak je tomu i v prípade § 225 ods. 1 Trestného zákona, ktoré ustanovenie hovorí o všeobecne záväznom predpise, podľa ktorého je poskytnutie alebo použitie (zjednodušene povedané) verejných prostriedkov viazané na určité podmienky. Tento právny predpis predstavuje právne - kvalifikačný moment rovnako, ako ostatné také momenty vyjadrené v označenom ustanovení Trestného zákona. Právna kvalifikácia sa v jej slovnom vyjadrení a paragrafovom číselnom označení uvádza v právnej vete, nie vo vete skutkovej, ktorá je prvou súčasťou výroku o vine odsudzujúceho rozsudku. V skutku teda nemusí byť označený do Trestného zákona integrovaný právny predpis, resp. jeho ustanovenie. V právnej vete je taký predpis označený len jej znením, ktoré zodpovedá zneniu príslušného kvalifikačne použitého ustanovenia osobitnej časti Trestného zákona. Bližšie sa táto otázka potom rieši v odôvodnení.

Skutková veta obsahuje popis skutku tak, aby zodpovedal trestnoprávnej kvalifikácii, čo je podmienené správnou aplikáciou súvisiacich predpisov. Vo vzťahu k takým predpisom je relevantné odôvodnenie rozsudku.

Podmienky použitia príspevku zo štátneho rozpočtu upravuje všeobecne záväzný právny predpis, ktorým v tejto súvislosti je Zákon č. 523/2004 Z. z. Zmluva o poskytnutí nenávratného finančného prostriedku z 24. augusta 2010 bola (ako sa uvádza v jej úvode) uzavretá okrem iného podľa § 20 ods. 2 Zák. č. 523/2004 Z. z. v zmysle ktorého sa z výdavkov podľa § 8 ods. 3 (ide o výdavky rozpočtované v štátnom rozpočte, pričom tieto v súlade s daným ustanovením tvoria tak účelovo určené prostriedky Európskej únie, ako i prostriedky štátneho rozpočtu určené na financovanie spoločných programov Slovenskej republiky a Európskej únie - rozpočtované sú v rovnakej kapitole) konečnému prijímateľovi poskytujú prostriedky prostredníctvom príslušného orgánu štátnej správy, na základe podmienok určených v zmluve uzatvorenej s konečným prijímateľom.

Citované zákonné ustanovenie teda priamo odkazuje na zmluvu, ktorá má upraviť konkrétne podmienky poskytnutia a teda aj použitie verejných prostriedkov (viď. k tomu § 2 písm. a) zákona č. 523/2004 Z. z.) konečnému prijímateľovi.

Ak ide o posudzovanú vec, skutková veta v súlade s uvedeným potom obsahuje všetky relevantné skutkové okolnosti, keď správne odkazuje na Zmluvu o poskytnutí nenávratného finančného príspevku

podpísanú Ministerstvom školstva (ASFEU - ako príslušným štátnym orgánom sprostredkujúcim príspevok) na jednej strane a Strednou odbornou školou obchodu a služieb ako prijímateľom príspevku na druhej strane, ktorej neoddeliteľnou súčasťou bol projekt aj spolu so schváleným rozpočtom. Pri hospodárení s prostriedkami, ktoré boli následne refundované z dotknutých verejných zdrojov bolo teda nevyhnutne sa dôsledne riadiť v uzavretej zmluve (vopred) ustanovenými podmienkami a pravidlami.

Nadväzujúc na vyššie uvedené je potrebné poukázať i na ďalšie ustanovenia zákona č. 523/2004 Z. z. a síce § 31, ktorý v odseku 1 definuje ako porušenie finančnej disciplíny okrem iného poskytnutie, alebo použitie verejných prostriedkov v rozpore s určeným účelom - písm. a); nehospodárne, neefektívne a neúčinné vynakladanie verejných prostriedkov, písm. j); nedodržanie ustanoveného alebo určeného spôsobu nakladania s verejnými prostriedkami - písm. k; resp. porušenie pravidiel a podmienok, za ktorých boli verejné prostriedky poskytnuté - písm. n).

Z citovaného ustanovenia teda vyplýva, že všetky poskytnuté verejné prostriedky sa poskytujú a použijú na základe vopred určených podmienok, najmä môžu byť ich prijímateľom použité len na účel vopred určený (a vecne špecifikovaný) orgánom, ktorý rozhodol o poskytnutí prostriedkov. V opačnom prípade dôjde k porušeniu finančnej disciplíny.

Uvedená dispozičná viazanosť a disciplína, sa v súlade s účelom dotknutého ustanovenia týka aj možnosti ako poskytnutia, tak aj prijatia refundácie z verejných zdrojov, ak na základe vopred určených podmienok boli prostriedky (neskorším) prijímateľom refundácie vynaložené predbežne; prijatie dodatočnej úhrady je v takom prípade použitím verejných prostriedkov.

Zákon č. 523/2004 Z. z. je teda zákonom, ktorý univerzálne ustanovuje, že poskytnutie prostriedkov zo zdrojov uvedených v § 225 ods. 1 Trestného zákona je viazané na podmienky určené „ad hoc“ vopred. Tým je konkretizovaný všeobecný záväzný právny predpis uvedený v naposledy označenom ustanovení.

Pokiaľ ide o viazanosť poskytnutia použitia verejných prostriedkov na vopred určené podmienky, vyššie citované v ustanovenie § 31 ods. 1 písm. a) zákona č. 523/2004 Z. z. je teda vo vzťahu k ustanoveniu § 31 ods. 1 písm. n) tohto zákona v pomere špeciality.

S ohľadom na uvedené odvolací súd uzatvára, že skutková veta v napadnutom rozsudku obsahuje také konanie obžalovanej, ktorým boli naplnené všetky znaky skutkovej podstaty aj trestného činu podľa § 225 ods. 1, ods. 4 písm. a) Trestného zákona.

+ + +

„K didaktickému materiálu“ obžalovaná v odvolaní uviedla, že riaditeľovi školy predložila materiály, ktoré boli výsledkom činnosti fakturovaných na základe služby. „Žiadny z vykonaných dôkazov jej tvrdenia o tom, že riaditeľovi F. boli predložené rozpracované verzie nových didaktických materiálov a on si vybral už existujúcu učebnicu ani nevyvracia“. „Uvedený materiál má svoju hodnotu a pri jeho tvorbe boli použité obdobné postupy a vynaložené obdobné výdavky, ktoré boli predmetom faktúr vystavených škole“.

Ak by aj odvolací súd uveril tvrdeniu obžalovanej, že riaditeľovi školy predložila viaceré materiály, a on si vybral „starú“ učebnicu, nič to nemení na protiprávnosti jej konania. Ak bola „stará“ učebnica taká skvelá, že ju riaditeľ považoval za najlepšiu, potom je nesporné, že obžalovaná si nemohla fakturovať nič, čo súviselo s „výrobou starej učebnice“ a DVD nosičov, pretože nešlo o nový metodicky didaktický materiál.

Ak teda obžalovaná prezentovala „starý“ metodicko - didaktický materiál (vytvorený dávno pred samotným projektom) ako nový súladný s prílohou č. 2, s prílohou č. 3 k dodatku Zmluvy o poskytnutí nenávratného finančného príspevku a s objednávkou č. XX/XXXX/P odberateľa Strednej odbornej školy obchodu a služieb, tak hrubým spôsobom klamala, v dôsledku čoho bol a je obsah faktúr s tým

súvisiacich fiktívny (nesprávny doklad) a prostriedky o refundáciu ktorých bolo žiadané na podklade takýchto faktúr boli, resp. mali byť použité v rozpore s dohodnutými podmienkami.

Ďalší podrobný rozbor dôkaznej situácie učinil Špecializovaný trestný súd aj na stranách 16 až 30, 30-31 rozsudku, ktorý najvyšší súd považuje za správny a preto na neho odkazuje.

„K ubytovaniu a strave“ obžalovaná vysvetlila, že „bolo nesporné, že žiakom a pedagógom školy bolo poskytnuté ubytovanie a strava počas pobytu na Cypre. Reálne poskytnutie takých služieb je jediné relevantné z hľadiska Zmluvy o poskytnutí služieb. Pokiaľ by obžalovaná aj nepreukázala úhradu platy za tieto služby hotelu, je to pri hodnotení splnenia záväzku Zmluvy o službách irelevantné. Skutočnosť, či hotel bude požadovať od obžalovanej úhradu za poskytnuté ubytovanie a stravu je výlučne na rozhodnutí hotela. Tento nárok bol urovnaný iným spôsobom, ktorý vôbec nesúvisel s plnením zmluvy a ani Zmluvy o službách. Pokiaľ aj hotel vykonával zrážky zo mzdy študentom za ubytovanie a stravu, mohlo by sa jednať o bezdôvodné obohatenie na strane hotela, avšak nejednalo by sa o skutok, ktorý by mohol byť pričítaný na ťarchu obžalovanej“.

K tomu odvolací súd uvádza. K „ubytovaniu a strave“ obžalovaná predložila faktúru č. XXXXXXXXXX z 29. apríla 2011, ktorou deklarovala náklady, ktoré mali vzniknúť jej spoločnosti voči hotelu GRANDRESORT na Cypre. Zároveň ale vysvetlila, že „nárok bol urovnaný iným spôsobom, ktorý vôbec nesúvisel s plnením Zmluvy, ani s plnením Zmluvy o službách“. Už len z tohto jej vyjadrenie je zrejmé, že faktúra má fiktívny obsah. Predloženie faktúry s fiktívnym obsahom na preplatenie niečoho, čo nebolo zrealizované (resp. čo bolo realizované v rozpore s dohodnutými podmienkami) celkom jednoznačne dokumentuje úmyselné zavinenie (subjektívnu stránku skutkovej podstaty obidvoch prejednávanych trestných činov) v konaní obžalovanej. Napokon takéto úmyselné konanie obžalovanej (predloženie faktúry s fiktívnym obsahom) napĺňa objektívnu stránku skutkovej podstaty trestného činu podľa § 261 Trestného zákona vo forme - predloží nesprávny doklad a aj vo forme použije prostriedky z rozpočtu spravovaného v zastúpení Európskych spoločenstiev na iný účel, ako boli pôvodne určené, čím došlo (sčasti aj v štádiu pokusu) k spôsobeniu sprenevery - spätnej refundácii fiktívnych nákladov. To isté sa týka aj naplnenia objektívnej stránky skutkovej podstaty trestného činu podľa § 225 Trestného zákona, keď objektívna stránka tohto trestného činu bola naplnená konaním, spočívajúcim vo vylákaní príspevku zo štátneho rozpočtu tým, že (zrejme aj školu, ale i ASFEU) uviedla do omylu (predložením faktúry s fiktívnym obsahom) v otázke splnenia podmienok, na ktoré bolo poskytnutie príspevku viazané podľa Všeobecne záväzného predpisu, ktorým je zákona č. 523/2004 Z. z. Samozrejme, vo vzťahu ku každému trestnému činu, v príslušnej kvalifikovanej podobe zodpovedajúcej, tomu ktorému následku. S ohľadom na to už najvyšší súd ani nepovažuje za potrebné hlbšie rozoberať ďalšie okolnosti prípadu, naviac ak vyčerpávajúci rozbor dôkazného stavu a jeho správne hodnotenie poskytoval Špecializovaný trestný súd, najmä na stranách 31 až 33 svojho rozsudku.

Hoci odvolací súd vyslovil tento záver len k jednej faktúre, to isté platí aj vo vzťahu k ostatným, uvedeným v skutkovej vete tohto rozsudku a rozsudku Špecializovaného trestného súdu.

„K výučbe aj v cudzine“ obžalovaná v odvolaní uviedla, že bola iba koordinátorom danej aktivity, pričom nemala objektívne možnosť donútiť žiakov, aby sa kurzu zúčastnili, keďže voči žiakom nemala žiadne právomoci. Nebolo jej povinnosťou zabezpečiť účasť žiakov na tomto kurze.

Výkonaným dokazovaním bolo preukázané, že žiaci neabsolvovali žiadne kurzy (!!!) cudzieho jazyka (najmä vid'. výpovede študentov) a preto faktúry č. XXXXXXXXXX z 19. februára 2011 a č. XXXXXXXXXX z 19. decembra 2011 sú fiktívne. Obhajoba obžalovanej, že nemala možnosť donútiť žiakov, aby sa kurzu zúčastnili je neopodstatnená a vysoko účelová, bez akéhokoľvek reálneho a uveriteľného podkladu, pretože kurzy neboli vôbec zabezpečené a už vonkoncom nie realizované. Fakturovanie niečoho, čo nebolo zabezpečené a realizované kompletne dokumentuje protiprávnosť konania obžalovanej v zmysle výrokovvej časti rozsudku Špecializovaného trestného súdu.

Dôkazný stav k uvedenému je natoľko presvedčivý, že si už zo strany najvyššieho súdu nevyžaduje

ďalší komentár, pričom najvyšší súd odkazuje na odôvodnenie rozsudku Špecializovaného trestného súdu, najmä na stranách 32-33.

Pokiaľ Špecializovaný trestný súd v odôvodnení svojho rozhodnutia (strana 32) posúdil konanie obžalovanej, opísanej vo výrokovej časti rozsudku, za „parazitovanie na prostriedkoch EU, SR a školy a najmä, a to je najhoršie za parazitovanie na študentoch...“, považuje najvyšší súd takýto záver za presný a výstižný a dodáva, že všetky okolnosti prípadu naznačujú, že prioritným cieľom obžalovanej bolo zabezpečiť pre hotel na Cypre lacnú pracovnú silu, následne nechať si za to slušne zaplatiť z prostriedkov EU, SR a školy a až na poslednom mieste bolo uspokojenie potrieb študentov a tak i naplnenie toho najdôležitejšieho - zmyslu a účelu projektu „Výučba v reálnych podmienkach ako Modul škola realitou“.

+ + +

K výroku o treste.

Špecializovaný trestný súd rozhodol správne vo výroku o treste odňatia slobody, keď obžalovanej uložil trest odňatia slobody vo výmere 3 roky a nepochybil ani pri rozhodovaní o podmienenečnom odklade výkonu tohto trestu s uložením probačného dohľadu nad jej správaním. Takýto druh a výmera trestu (pri zohľadnení jednej poľahčujúcej a jednej priťažujúcej okolnosti) aj podľa názoru odvolacieho súdu spravodlivo a objektívne zohľadňuje potreby a účel trestu z hľadiska generálnej a individuálnej prevencie a tiež potrebu morálneho odsúdenia obžalovanej spoločnosťou.

Taktiež rozhodnutie Špecializovaného trestného súdu o uložení peňažného trestu vo výške 10.000 eur, rozhodnutie o uložení trestu zákazu činnosti a rozhodnutie o uložení povinnosti podľa § 51 ods. 2, ods. 4 Trestného zákona považuje najvyšší súd za opodstatnené, potrebné a správne. Preto nemal odvolací súd dôvod v týchto častiach výroku o treste rozhodnúť inak ako súd prvého stupňa a nakoľko odôvodnenie rozsudku Špecializovaného trestného súdu je v tomto smere kompletne a presvedčivé, najvyšší súd si ho osvojil a na neho odkazuje.

Najvyšší súd však rozhodol inak pri ustanovení skúšobnej doby podľa § 51 ods. 2 Trestného zákona - 3 roky (oproti 4 rokom v rozsudku súdu prvého stupňa) a pri ustanovení náhradného trestu odňatia slobody podľa § 57 ods. 3 Trestného zákona.

Pokiaľ najvyšší súd znížil skúšobnú dobu ustanovenú pri určení probačného dohľadu zo štyroch na tri roky tak zohľadnil najmä dobu, ktorá uplynula od spáchania trestnej činnosti (viac ako sedem rokov) počas, ktorej nebolo zaznamenané žiadne kriminálne správanie obžalovanej. Najvyšší súd verí, že tento už uplynutý čas spolu s ďalšími tromi rokmi skúšobnej doby je dostatočný na splnenie účelu trestu z hľadiska naplnenia všetkých jeho funkcií.

Podľa § 57 ods. 3 Trestného zákona „Ak súd ukladá peňažný trest ustanoví pre prípad, že by výkon peňažného trestu mohol byť úmyselne zmarený, náhradný trest odňatia slobody až na 5 rokov. Náhradný trest nesmie, spolu s uloženým trestom odňatia slobody, presahovať zákonom dovolenú hranicu trestnej sadzby“.

Špecializovaný trestný súd pri uložení peňažného trestu 10.000 eur ustanovil obžalovanej náhradný trest odňatia slobody až vo výmere 18 mesiacov. Najvyšší súd považuje výmeru ustanoveného náhradného trestu za neprimerane prísnu, pričom poukazuje na to, že náhradný trest odňatia slobody, ustanovený pri peňažnom treste, musí byť spravodlivo a objektívne proporcionálny k výmere uloženého peňažného trestu. Odvolací súd považuje za neadekvátne, aby náhradný trest odňatia slobody vo výmere 18 mesiacov (ustanovený Špecializovaným trestným súdom) mal slúžiť ako odstrašenie a zároveň motivácia na to, aby obžalovaná zaplatila peňažný trest vo výške 10.000 eur, pretože pomer závažnosti a dôsledkov týchto trestov nie je vyvážený a ustanovený náhradný trest odňatia slobody je tak neprimerane prísny.

Pri úvahách o primeranosti výmery náhradného trestu odňatia slobody treba citlivo zvažovať závažnosť a rozsah zásahu do osobnej slobody páchatel'a vo forme odňatia slobody, ak peňažný trest páchatel' úmyselne nezaplatí. Hlavným zmyslom náhradného trestu odňatia slobody v zmysle § 57 ods. 3 Trestného zákona totižto nie je generálna, či individuálna prevencia trestu a dokonca ani morálne odcudzenie spoločnosťou. Náhradný trest v zmysle § 57 ods. 3 Trestného zákona prioritne plní funkciu hrozby (ak peňažný trest nezaplatí „pôjde do väzenia“) a zároveň motivácie (zaplatiť peňažný trest a tak sa vyhnúť „väzeniu“), čo má páchatel'a „donútiť“, peňažný trest zaplatiť. Preto nemožno náhradné tresty odňatia slobody ukladať v proporcionálne nevyvážených výmerách k výškam uložených peňažných trestov. S ohľadom na uvedené dospel najvyšší súd k záveru, že náhradný trest odňatia slobody vo výmere 11 mesiacov, ktorý ustanovil obžalovanej týmto rozsudkom, priliehavejšie zodpovedá jeho prioritnému účelu, ako náhradný trest odňatia slobody ustanovený menovanej Špecializovaným trestným súdom.

+ + +

K výroku o náhrade škody.

Obžalovaná v odvolaní namietala aj to, že nebol správne identifikovaný poškodený s tým, že pokiaľ „bola uznaná za vinnú zo spáchania trestného činu podľa § 261 Trestného zákona, t. j. že poškodila finančné prostriedky z rozpočtu EU, tak je nevyhnutý záver, že poškodeným by mala byť EU, keďže chráneným objektom v zmysle § 261 Trestného zákona sú finančné záujmy EU. EU však ako poškodený subjekt nebol identifikovaný vôbec“.

Uvedené považuje najvyšší súd za neudržateľnú slovnú a právnu ekvilibristiku odvolateľky, odporujúcu jej samotným predchádzajúcim tvrdeniam o tom, že nemohla spáchať trestný čin podľa § 261 Trestného zákona, keďže finančné prostriedky (nenávratný finančný príspevok) nepatria do rozpočtu EU, ale sú súčasťou štátneho rozpočtu a tak tento trestný čin v podstate nemá opodstatnenie. K výroku o náhrade škody najvyšší súd poznamenáva, že odvolanie obžalovanej je dôvodné aj napriek tomu, že neuviedla žiadne vecné, ani relevantné dôvody. A to preto, že:

Nevyhnutným predpokladom na priznanie nároku poškodeného na náhradu škody v rámci adhézneho konania je predovšetkým to, že ide o škodu, ktorú je možné v trestnom konaní podľa § 46 ods. 3 Trestného poriadku uplatniť a priznať. V prejednávanom prípade však o takúto škodu nejde a nešlo. Aj keď v zmysle § 15 ods. 1 zákona č. 528/2008 Z. z. sa pomoc a podpora poskytuje prijímateľovi na základe zmluvy uzavretej podľa § 269 ods. 2 Obchodného zákonníka, rozhodnutiu o poskytnutí nenávratného finančného príspevku predchádza konanie o žiadosti podľa § 14 a nasl. zákona č. 528/2008 Z. z. Ide o osobitné správne konanie (na ktoré sa podľa § 12 ods. 6 zákona č. 528/2008 Z. z. až na malé výnimky, nevzťahuje zákon č. 71/1967 Zb. o správnom konaní (Správny poriadok) v znení neskorších predpisov, ktoré vedie správny orgán, ktorým je zvyčajne riadiaci orgán pre regionálny operačný program, v tomto prípade Ministerstvo školstva vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky a jeho účastníkom je žiadateľ. Výsledkom tohto konania je individuálny správny akt - rozhodnutie o (ne)schválení žiadosti podľa § 14 ods. 4 zákona č. 528/2008 Z. z., ktoré je od účinnosti novely č. 111/2012 Z. z. v zmysle ods. 18 predmetného ustanovenia, vylúčené z rámca súdneho prieskumu. Obdobná situácia je aj v prípade konania o vrátení poskytnutého príspevku, ktoré sa riadi § 24 zákona č. 528/2008 Z. z. v spojení s § 31 ods. 12 zákona č. 523/2004 Z. z. a zákona č. 71/1967 Zb. s naopak, následnou možnosťou súdneho správneho prieskumu.

V danom prípade teda nejde o náhradu škody uplatniteľnú v trestnom konaní, ale de facto o vrátenie protiprávne vylákaného nenávratného finančného príspevku. Za takej situácie potom nie je trestný súd, ktorý v adhéznom konaní podľa § 46 ods. 3 Trestného poriadku rozhoduje o civilno - právnom nároku poškodeného na náhradu škody, oprávnený aťahovať si kompetenciu správneho orgánu (a neskôr správneho súdu) a samostatne posudzovať, či došlo alebo nie k porušeniu predpisu administratívno-právnej povahy a či teda je daný dôvod na vrátenie poskytnutých príspevkov a prípadne

v akom rozsahu. Úlohou trestného súdu je v takýchto prípadoch zistiť výšku skutočne spôsobenej škody, za účelom správnej právnej kvalifikácie skutku, avšak už ďalej nemá kompetenciu (hoci by aj v konaní bola jej výška bez pochybnosti zistená) rozhodnúť o vrátení poskytnutého nenávratného finančného príspevku. Uvedené platí o to viac, že v týchto prípadoch sa výška skutočnej spôsobenej škody často krát líši od výšky príspevku, ktorý má byť vrátený (k tomu viď. § 30 ods. 3 zákona č. 523/2004 Z. z.).

Z vyššie uvedeného teda vyplýva, že rozhodnutiu o nároku poškodeného na náhradu škody v predmetnom trestnom konaní bráni skutočnosť, že nejde o uplatňovanie nároku na náhradu škody, ale osobitného verejnoprávneho nároku na vrátenie poskytnutého nenávratného finančného príspevku, ktorého rozsah a obsah sa riadi príslušnými správnymi predpismi a Zmluvou o poskytnutí nenávratného finančného príspevku (obdobne viď R 31/2017).

Podľa § 256 ods. 3 Trestného poriadku, „ak uplatňuje práva poškodeného osoba, ktorej toto právo zrejme nepatrí, vysloví súd uznesením, že túto osobu ako poškodeného na hlavné pojednávanie nepripúšťa. Také rozhodnutie nebráni uplatneniu nároku na náhradu škody pred príslušným orgánom“. Po takomto rozhodnutí súd už nerozhoduje o nároku na náhradu škody, a to ani odkázaním „poškodeného“ na civilný proces.

V zmysle citovaného zákonného ustanovenia, mal postupovať Špecializovaný trestný súd, vo vzťahu k (domnelej) poškodenej strane a následne nemal o jej nároku rozhodovať. Toto pochybenie Špecializovaného trestného súdu napravil sám odvolací súd v rámci verejného zasadnutia a týmto svojim rozsudkom tak, že o nároku „poškodeného“ vôbec nerozhodol.

So zreteľom na vyššie uvedené skutočnosti, rozhodol najvyšší súd tak, ako je uvedené vo výrokovej časti tohto rozsudku.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.